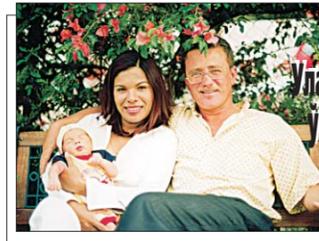

Сітуацыя
Еўрасаюз, мы маем права на свой выбар!
Стар. 2

BELARUS 21.BY
 Беларусь on-line у Інтэрнэце

Гасцёўня
Уладзімір Клімовіч жыве ў Мексіцы, але бачыць сны пра Беларусь
Стар. 13

Кошт у Беларусі 1 000 рублёў.

Газета выходзіць у другі і чацвёрты чацвер месяца.

6 красавіка, 2006

Газета з Беларусі

Голас Радзімы

№14-15 (2988 — 2989)

Выдаецца з 1955 года

Актуальна

Цэнтрвыбаркам Беларусі падвёў афіцыйныя вынікі прэзідэнцкіх выбараў

Цэнтрвыбаркам Беларусі падвёў афіцыйныя вынікі прэзідэнцкіх выбараў, якія прайшлі 19 сакавіка. Колькасць выбаршчыкаў, якія падтрымалі дзеючага кіраўніка дзяржавы Аляксандра Лукашэнку, склала 83 працэнты. За Аляксандра Мілінкевіча аддалі свае галасы 6,1 працэнта выбаршчыкаў, за Сяргея Гайдукевіча — 3,5 працэнта, за Аляксандра Казуліна — 2,2 працэнта.

NEWS FROM BELARUS page 3

Захавай традыцыю

Чаму

сваха адпачывае?
Стар. 6

Рэгіёны

Уладзімір ТАЧЫЛА:

"Гісторыя Полацка абавязвае яго быць сучасным"

4 стар.

Да ўвагі чытачоў!
 Наступны нумар газеты "Голас Радзімы" выйдзе 20 красавіка 2006 года

Падзея

80 гадоў

Таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі адкрывае свету Беларусь

80 гадоў таму газета "Савецкая Беларусь" ад 13 красавіка 1926 года паведамляла: "7-га бягучага красавіка ў Менску заснавалася "Беларускае таварыства культурнае сувязі з заgrаніцай". Часопіс "Полымя" дадаў: "Таварыства ставіць мэтай азнамяленне заgrаніцы з дзяржаўнымі, сацыяльна-эканамічнымі і нацыянальна-культурнымі дасягненнямі Савецкай Беларусі".

ратурныя творы з Беларуссю знаёмліліся ў розных краінах свету: Аўстрыі, Германіі, Францыі, Фінляндыі, Нарвегіі, Швецыі, Японіі, Кітаі.

Янка КУПАЛА (справа) з чэшскімі пісьменнікамі Ю. ГОРАМ і Я. КРАТХВІЛАМ. 1927 г.

Плёны пачатак міжнародных грамадскіх сувязей быў перапынены Другой сусветнай вайной. А пасля яе дзейнасць Таварыства ўзновілася з новай сілай. Кантакты і супрацоўніцтва з мноствам грамадскіх аб'яднанняў больш як у 70 краінах свету сталі прыкметнай з'явай народнай дыпламатыі. Актыўнымі дзеячамі таварыства былі лепшыя прадстаўнікі нацыянальнай інтэлігенцыі — Ларыса Александровская, Рыгор Шырма, Генадзь Цітовіч, Уладзімір Алоўнікаў, Максім Танк, Пімен Панчанка, Андрэй Макаёнак, Іван Мележ, Анатоль Анікейчык.

Шмат намаганняў усталюванню сяброўскіх адносін з прадстаўнікамі іншых нацыянальнасцей, культурных сувязей з іншымі народамі аддалі Янка

Брыль, Максім Лужанін, Іван Шамякін, Міхаіл Савіцкі, Сяргей Грахоўскі, Зінаіда Браварская, Аляксандра Клімава, Марыя Захарэвіч. Нізка схіляем галовы перад былымі кіраўнікамі Беларускага таварыства дружбы Віталем Смірновым, Герардотам Чарнушчанкам, Леанідам Сарвірам, Валянцінай Чарняўскай, Нінай Нерад, а таксама Арсенам Ваніцкім, які аддаў Таварыству 16 гадоў свайго жыцця.

Сёння Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі падтрымлівае цесныя кантакты з грамадскімі аб'яднаннямі і навуковымі ўстановамі больш як 50 краін свету. Супрацоўнікі БелТД, а гэта старшыня прэзідыума Ніна Іванова, яе намеснік Анатоль Шынкевіч і астатнія сталыя і маладыя супрацоўнікі разам з актывістамі 36 нацыянальных таварыстваў дружбы працягваюць справу ўзаемадзеяння культур і народаў свету. Надзейнымі партнёрамі БелТД сталі таварыствы дружбы ў Балгарыі, Польшчы, Чэхіі, Славакіі, Германіі, Францыі, Італіі, Іспаніі, ЗША, Японіі, Кітаі, Індыі, Украіне, Расіі, краінах Балтыі і іншых.

Дзверы Дома дружбы, як кратка называюць Таварыства, заўсёды адчынены для гасцей, якія едуць у Беларусь з сяброўскімі імкненнямі і цікавымі ініцыятывамі. У Таварыстве часта праводзяцца навуковыя канферэнцыі, семінары, выставы, дні культуры розных краін, на якіх выступаюць знакамітыя беларускія і замежныя дзеячы. Кацярына НЕМАГАЙ.

Працяг тэмы на **стар. 7-10**

Сяргей ПАНІЗНИК Ясная зорачка

Прысвячаецца 80-годдзю Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі.

Скарбамі Айчыны падзяліцца хочацца з вясенняга каўша. Для духоўнай лучнасці — дзянніца, для культурнай сувязі — душа.

Беларусь між Захадам і Ўсходам пазваніла ўключнай вясла: і сама адкрылася народам, і ў сябе красу іх прыняла.

У пралесках кожная граніца. Дружба паяднала рубяжы. Ранняя зараначка-дзянніца, любасныя сэрцы кальшы!

На планеце ля дзяржаўных вежаў весніца сваяцкая душа, — і няма — у роўнасці — замежка, і знікае — у роднасці — мяжа.

Віншаванне

У ХУНБІНЬ, Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Кітайскай Народнай Рэспублікі ў Рэспубліцы Беларусь: "Мы лічым Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі унікальным мастом узаемнага пазнання і разумення паміж нашымі народамі"

— Паважаны спадар Пасол У Хунбінь, як вы ацэньваеце супрацоўніцтва Пасольства Кітая з Беларускай таварыствам культурнай сувязі з замежнымі краінамі?

— Перш за ўсё дазвольце мне павіншаваць Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі і Дом Дружбы з юбіляямі.

Пасольства Кітая з першых часоў незалежнасці Рэспублікі Беларусь устанавіла з ім цесныя сувязі супрацоўніцтва. Мы лічым гэта важным фактарам развіцця нашых адносін. — Заканчэнне на 8-й стар. —

ААЭ	Беларусь	Германія	Іран	Кітай	Малдова	Расія	Туркменістан	Чэхія
Аргенціна	Бельгія	Данія	Італія	Куба	Мексіка	Румынія	Турцыя	Швейцарыя
Арменія	Бразілія	Егіпет	Казахстан	Кыргызстан	Нарвегія	Сербія	Узбекістан	Швецыя
Аўстралія	Венгрыя	ЗША	Канада	Латвія	Нідэрланды	Сірыя	Украіна	Эстонія
Аўстрыя	В'етнам	Ізраіль	Карэя	Лівія	ПАР	Славакія	Уругвай	Японія
Балгарыя	Вялікабрытанія	Індыя	(Паўднёвая)	Літва	Польшча	Славенія	Францыя	

"Голас Радзімы"
 ў 52 краінах

Віншаванне Старшыні Вышэйшага Савета Саюзнай дзяржавы, Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі да Дня яднання народаў Беларусі і Расіі

Паважаныя беларусы і расіяне!

У навейшай гісторыі Беларусі і Расіі 2 красавіка — асаблівы дзень. 10 гадоў таму, выконваючы волю народаў, нашы дзяржавы зрабілі свой адзіны правільны выбар, у якім залог адраджэння іх эканамічнай і палітычнай магутнасці.

Удалося дабіцца многага. За дзесяцігоддзе аб'ём узаемага гандлю ўзрос больш як у тры разы. Больш цеснай стала супрацоўніцтва ў абароннай сферы. Нашы краіны з агульных пазіцый падыходзяць да вырашэння найбольш актуальных міжнародных

праблем. Рэалізацыя падпісаных у 2006 годзе пагадненняў аб роўных правах беларусаў і расіянаў павысіць іх сацыяльную абароненасць.

Саюз Беларусі і Расіі — лакаматыў інтэграцыйных працэсаў. Гэтую ролю мы зможам захаваць за сабой толькі рухаючыся наперад, ствараючы адзіную эканамічную, інфармацыйную і навукова-тэхналагічную прастору, паляпшаючы дабрабыт грамадзян.

Глыбока перакананы, што, грунтуючыся на прыяцельскіх раўнапраўнага партнёрства, мы пабудуем новую мадэль эфектыўнага міждзяржаўнага аб'яднання, у

якім будзе камфортна жыць многім народам.

Дарагія сябры!

Поспехі ў саюзным будаўніцтве былі б не магчымы без падтрымкі, якую вы аказваеце гэтай працэсе.

Сёння з усёй упэўненасцю можна заявіць: Саюз Беларусі і Расіі адбыўся. Яго жыццёвая сіла — у нашым адзінстве, у гарантыі дастойнай будучыні для нашчадкаў.

Прыміце самыя цёплыя віншаванні са светлым святам — Днём яднання народаў Беларусі і Расіі. Няхай наш агульны дом будзе крыніцай добра і мудрасці.

Аляксандр Лукашэнка накіраваў падзячныя пісьмы

Аляксандр Лукашэнка накіраваў падзячныя пісьмы ў адрас кіраўнікоў дзяржаў і грамадскіх дзеячаў, якія павіншавалі яго з выбараннем Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

У прыватнасці, пасланні накіраваны Прэзідэнту Расійскай Федэрацыі Уладзіміру Пуціну, першаму Прэзідэнту Расіі Барысу Ельцыну, Патрыярху Маскоўскаму і ўсяе Русі Алексію ІІ, Старшыні Кітайскай Народнай Рэспублікі Ху Цзіньтао, а таксама лідэрам краін СНД і іншых замежных дзяржаў.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Зваротная сувязь

У адрас Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі працягваюць паступаць шматлікія віншавальныя лісты, тэлеграмы, тэлефонныя званкі, электронныя пашткі з нагоды перавыбарання яго на пост кіраўніка дзяржавы. Аб гэтым паведамілі ў прэс-службе беларускага лідэра.

З пераканаўчай перамогай на прэзідэнцкіх выбарах Аляксандра Лукашэнку віншуюць і беларусы замежжа. Віншаванні, у прыватнасці, паступілі ад двойчы Героя Савецкага Саюза лётчыка-касманauta СССР генерал-палкоўніка Пятра Клімука, дэпутата Дзяржаўнай Думы Расіі, лаўрэата Нобелеўскай прэміі Жарэса Алфёрава, беларусаў Рэспублікі Комі, Саюза беларусаў Латвіі, Каардынацыйнага Савета беларускіх абшчынаў Рэспублікі Малдова, аб'яднання беларусаў Мурманскай вобласці "Радзіма", Камчацкага абласнога (рэзідэнцыйнага) беларускага зямляцтва, беларусаў Сібіры, Данецкай абласной грамадскай арганізацыі "Нёман" і іншых.

Расія, Камчатка

Дарагая рэдакцыя! Просім вас перадаць нашы віншаванні Аляксандру Рыгоравічу Лукашэнку ў сувязі з выбараннем яго на трэці тэрмін Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

"Паважаны Аляксандр Рыгоравіч! Ад беларусаў, якія пражываюць у Камчацкай вобласці Расіі, прыміце шчырыя віншаванні з выбараннем на пасаду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Пераканаўчая перамога на выбарах — лепшае пацвярджэнне правільнасці дзяржаўнай палітыкі, якую Вы праводзіце. З вялікай увагай і зацікаўленасцю назіраем за ўстойлівай працай рэальнага сектара эканомікі і з гонарам канстатуем, што эканамічныя поспехі краіны аб'ектыўна ўвабляюцца ў павышэнні ўзроўню жыцця ўсяго беларускага народа. Асабліва ўдзячнасць Вам, Аляксандр Рыгоравіч, за вялікія шматгадовыя намаганні і работу, накіраваныя на стварэнне Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі. Можам запэўніць, што беларусы Камчаткі рабілі і будуць рабіць усё, што ад іх залежыць, каб садзейнічаць вам у гэтай высокароднай справе, якая, упэўнены, па заслугах будзе ацэнена як сучаснікам, так і нашчадкамі".

Васіль ЛЫСКОВІЧ,
старшыня Камчацкага абласнога беларускага зямляцтва,
Віктар ГАУРЫЛАЎ,
першы намеснік старшыні.

Украіна

Суайчыннікі, якія жывуць у горадзе Запарожжы і Запарожскай вобласці, а іх больш за 12 тысяч, з вялікай зацікаўленасцю ўспрымаюць дзейнасць Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі, якая прынесла народу Беларусі парадок, стабільнасць, веру ў заўтрашні дзень. Мы ганарымся, зайдзіце і радыемся, што нашы суайчыннікі ў Рэспубліцы Беларусь жывуць лепш за нас. І мы спадзяёмся, што мудры беларускі народ не дазволіць сябе падмануць, умяшацца варожым знешнім і ўнутраным сілам, каб зноў угнаць у бяду, разруху нашу шматпакутную ў мінулым Беларусі.

Мы ўпэўнены, што вы, Аляксандр Рыгоравіч, пераможаце і дакажаце ўсяму свету, што не за падаткі замежных краін магчыма пабудоваць еўрапейскую дзяржаву, а зрабіць гэта са сваім народам сумленнай працай і правільным курсам. Зрэшты, Беларусь — даўно еўрапейская краіна. Такаго парадку, дагледжанасці няма ў многіх дзяржавах Еўропы.

З вашай перамогай і, спадзяёмся, з перамогай пэўных партый ва Украіне, урэшце, аб'яднаюцца Беларусь, Расія і Украіна ў адзіную славянскую дзяржаву. Гэтага хочучы і да гэтага імкнучыся беларусы нашага таварыства, многія беларусы Украіны.

З павагай,
М. РАДЗІЁНАВА,
старшыня Запарожскага культурнага таварыства "Мінск".

Сітуацыя

Еўрасаюз, мы маем права на свой выбар!

Палітычныя гульні не павінны стаць прычынай канфліктаў паміж народамі

У Мінску і Брэсце актывісты БРСМ і прадстаўнікі ветэранскай і жаночай арганізацый пікетавалі пасольствы краін Еўрапейскага саюза і ЗША. Удзельнікі акцыі пратэставалі супраць грубага ўмяшання замежных дзяржаў ва ўнутраныя справы Беларусі, заклікалі замежных палітыкаў выконваць нормы міжнароднага права і галоўны дэмакратычны прынцып — права народа на вызначэнне будучыні сваёй дзяржавы.

У Мінску падчас акцыі пратэсту каля Пасольства Польшчы ў знак таго, што менавіта дзеянні польскага боку ствараюць напружанасць у двухбаковых узаемаадносінах, удзельнікі пікета дэманстравалі сімвалічны "мост дружбы" паміж дзвюма краінамі. Дэмантаж канструкцыі вёўся з боку Пасольства Польшчы.

"Моладзь выступае за канструктыўны дыялог з супрацоўні-

камі Пасольства Польшчы ў Беларусі і не прымае ніякіх канфліктных метадаў данясення сваёй думкі," — так пракаментаваў акцыю пратэсту, што праводзілася каля польскага пасольства, другі сакратар Мінскага гарадскога камітэта БРСМ Юрый Гурыновіч.

Пікеты прайшлі таксама побач з пасольствамі ЗША, Францыі і Літвы. "Гэта тыя краіны, якія сваімі дзеяннямі спрабуюць маніпуляваць сусветнай грамадскай думкай аб падзеях, што адбываюцца ў Беларусі, умяшваюцца ва ўнутраныя справы нашай рэспублікі", — сказаў Юрый Гурыновіч.

Выказаць сваю нязгоду з палітыкай у адносінах да Беларусі прыходзілі і грамадзяне Польшчы і Літвы, якія навучаюцца ў беларускіх ВНУ і могуць самастойна рабіць вывады.

Удзельнікі пікетаў перадалі ў

Пасольства ЗША зварот да Прэзідэнта і дзяржсакратара Злучаных Штатаў Амерыкі з патрабаваннем спыніць грубае ўмяшанне ва ўнутраныя справы Беларусі.

Удзельнікі акцыі заклікалі кіраўніцтва ЗША паважаць выбар беларускага народа.

Падрыхтавала Алена СПАСЮК.
Фота БелТА.

Замежныя СМІ актыўна каменціруюць вынікі прэзідэнцкіх выбараў у Беларусі

Вядомы расійскі палітолаг С.Кара-Мурза на сайце "Rus-sis.ru", каменціруючы абранне Аляксандра Лукашэнкі Прэзідэнтам Беларусі, піша, што "ў кіраўніка, які пераламаў крызісную сітуацыю, узяў на сябе адказнасць за лёс грамадства і дзяржавы, ёсць рэсурс даверу... Устойлівы аўтарытэт Аляксандра Лукашэнкі не проста важны, а неабходны для працягу антыкрызіснай праграмы... Добра, што беларусы згуртаваліся настолькі, што могуць весці размову з апазіцыйнай спакойна. Нам у іх трэба многаму вучыцца".

"Прэзідэнцкія выбары ў Беларусі і тое, што за імі адбылося пасля, паказваюць, што "аранжавыя" тэхналогіі ў беларускіх умовах аказваюцца неэфектыўнымі. Грамадства і дзяржава ў Беларусі дастаткова стабільныя, каб упадаць у палітычны крызіс з-за выбараў, як гэта адбывалася ў Грузіі, Украіне і Кіргізіі... Беларускія падзеі паказалі, што Еўрапейскі саюз і ЗША, якія актыўна падтрымліваюць апазіцыйных кандыдатаў, не ўсёмагутныя на ўсходзе Еўропы", — такі вывад палітычнага аглядальніка РІА "Новости" Ю.Філіпава.

У газеце "Der Tagesspiegel" прыводзяцца меркаванні нямецкіх экспертаў у дачыненні магчымага ўвядзення санкцый супраць Беларусі. Як заявіў супрацоўнік Фонду навукі і палітыкі Р.Лінднер, "у тым, што тычыцца Беларусі, у ЕС вельмі абмежаваны магчымасці, перш за ўсё з-за залежнасці ад суседняй Расіі. Значная частка паставак газу і нафты ў Еўропу ажыццяўляецца адтуль. Прычым тры чвэрці нямецкага імпарту энерганосьбітаў ідзе па беларускім трубаправодзе.

"Калі Запад збіраецца ўмяшвацца ва ўнутраныя справы дзяржавы, дзе большая палова насельніцтва гэтага ўмяшання не жадае, паколькі, у прынцыпе, задаволена тым, што мае, то Захад не перашкодзіць грунтоўна ўзважыць свае намеры". Такі вывад робіць газета "Ekonom", якая выходзіць у Чэхіі.

Foreign ministry statement:

"If the USA and EU respect the Belarusian people they have to respect their choice as well, goes a statement of the foreign ministry in response to the US and EU travel restrictions imposed on some Belarusian officials.

The European Union and USA have responded to Alexander Lukashenko's re-election by imposing restrictions on Belarusian officials.

It is difficult to comprehend the reason of such actions. As both the EU and US did not doubt that Alexander Lukashenko was the most popular leader in Belarus leaving all his rivals far behind. It means that they dislike the choice of the people," the statement goes.

"Along with that the US and EU repeatedly declare their interest in establishing friendly relations with the Belarusian people. The foreign ministry once again emphasizes: if the US and EU respect the Belarusians they have to respect their choice."

The foreign ministry's statement also says that "to respond to the people's choice by introducing restrictions is to make people live according to somebody else's standards. This is not the best and far-sighted policy. The Republic of Belarus keeps for itself the right to take response measures."

"Perfect Supplier" for American Corporation

The American Industrial Corporation Eaton has awarded Belarusian Metallurgical Plant (BMZ) with special prize "Perfect Supplier" for the results in 2005

Eaton is one of the biggest corporations in the USA and worldwide and has cooperation contracts with 38 companies in 125 countries. Only 11 of them have been bestowed the prize "Perfect Supplier".

The document signed by Eaton Corporation CEO reads that the prize is awarded "for high quality, production innovations and technical achievements". The prize gives the Belarusian Metallurgical Plant (BMZ) the right to double its metal cord export to the United States.

So the Belarusian Metallurgical Works will raise its exports to the USA to 10,000 tons in 2006. Last year the exports to the USA amounted to 7,000 tons, plant's director general Nikolai Andrianov informed. This move would strengthen the positions of the plant in the North-American market of metal products.

"These events, which are undoubtedly pleasant for the company, take place simultaneously with some odd statements of some western politicians about some possible isolation of this country, a businessman reckons. - However, they should be aware that there are no double standards in business, in contrast to politics. One law works here: price-quality. Having awarded such prestigious prize to the plant the American corporation has, in fact, showed its attitude to Belarus".

Nikolai Andrianov noted that over the last three years the Belarusian Metallurgical Works tripled its supplies of metal products to the USA and in 2005 they totaled USD 80 million.

Union State – most successful integration association in post-Soviet space

The Union State has become the most successful integration association in the post-Soviet space and its track record can be used in the CIS, ambassador of the Russian Federation of Belarus Alexander Surikov told a press conference in Minsk on the occasion of the 10th anniversary of the Day of Unity of the Belarusian and Russian peoples.

"The course of events showed the Belarusian and Russian peoples have made a right choice", he said.

The ambassador stressed that the Union State yields today feasible results. Among them - removal of border and customs barriers, ensuring equal rights of citizens of the two states for free education, medical services and pension security. Successful is the cooperation in foreign policy, military and cultural spheres. Important achievements have been made in economy-economic mechanisms, tax and customs regimes have been

harmonized, the single economic space developed. "We managed to breath in a new life in a range of important productions, restore trade-economic and information links and ensure the steady improvement in the standard of living of citizens of the two countries", Alexander Surikov said.

He also pointed that today Russia and Belarus are bringing cooperation "onto a qualitatively new level" which means further integration of the economic potentials and transition to the single currency.

Alexander Surikov

Alexander Surikov said that Russia is ready to consistently move along the track towards "common home which both Belarusians and Russians will live in peacefully and decently".

Gazprom and Belarus discuss gas supplies in 2007

On March 30 the joint stock companies Gazprom and Beltransgaz discussed gas supplies to Belarus in 2007. A working meeting between energy minister of Belarus Alexander Ageev and chairman of the board of the Russian company Aleksey Miller was held in the Gazprom central office.

Aleksey Miller

In the course of the meeting Aleksey Miller stated that in 2007 Belarus should pay the European price for gas.

The sides discussed the interaction between the two

companies. Special emphasis was placed on the terms of cooperation in 2007. Gazprom initiated the talks to timely reach agreement on the gas price for Belarus next year, the press service informed.

It is compulsory for the parties and envisages creation of equal conditions for economic entities of the two states, energy minister of this state Alexander Ageev stated at the meeting of shareholders of the open joint stock company Belgazprombank. Moreover, there are several other agreements including on the cooperation in the gas sphere and on price terms for

energy resources, he underlined.

Alexander Ageev has noted that the cost of the Russian gas supplied to Belarus should be the same as for Smolensk oblast of Russia. In 2007 this figure will reach USD 47,5 per 1,000 m3.

According to Alexander Ageev, the future rise in gas prices for Belarus should be based on the abovementioned documents. The energy minister also said that this is an issue of corporation importance. In particular, Belarus offered 5 cooperation projects to Gazprom.

Alexander Ageev

Belarus and Russia have a legal base for their bilateral cooperation, in particular the Union State Treaty.

The Belarusian side will put forward its 2007 cooperation proposals till April 30.

Tourists from neighboring countries are most frequent guests in Belarus

Most tourists come to Belarus from the neighboring countries (Russia, Poland, Lithuania, Latvia and Ukraine) and Europe (Italy, Germany, France, Belgium, Norway and England). Tourists from the USA and Canada also visit Belarus rather often, said Viktor Yankovenko, chief tourism specialist at the sport and tourism ministry of Belarus.

In 2005 almost 91 thousand foreign citizens visited Belarus as tourists, up by a third from 2004. Citizens from such countries as Japan, Australia, Philippines, New Zealand, United Arab Emirates, Sweden and Cyprus have grown more interested in Belarus as testified by last year's figures.

Last year's increase in the number of tourists was much fueled by administrative solutions like changes in the way of licensing travel activities. Under the new regulations the home travel companies were tasked to tout Belarusian travel destinations.

Big Bad "White Wolf" Liakhovich to become WBO heavyweight champion

Sergei Liakhovich won the World Boxing Organization heavyweight championship in his first fight in 18 months late Saturday, unanimously outpointing Indianapolis native Lamon Brewster.

The 32-year-old Brewster, considered the more powerful puncher, instead absorbed a pounding at the hands of the taller fighter from Belarus in the 12-round

bout. After taking a left to the ribs late in the final round, Liakhovich dropped his hands and signaled for Brewster to

come after him. Brewster tried his best, but by then his punches had run out of steam.

"Lamon hit very hard, like a mule," said Liakhovich, who

was knocked to his knees at the end of the seventh round. "Then he felt my power."

Liakhovich (23-1, 14 knockouts) did serious damage in the sixth, ninth and 11th rounds, but Brewster (33-3, 29 KOs) lived up to his "Relentless" nickname by withstanding the pounding that left welts across his face.

Brewster had successfully defended his title three times after winning it in April 2004 with a fifth-round knockout of Wladimir Klitschko, the younger brother of former WBC titleholder Vitali Klitschko. This time, the 6-1, 228-pounder had trouble with his bigger foe.

"You earned it, baby,"

Brewster said to the new champion. "We both deserve to be at the top, but you won."

The pace of the fight took its toll on both fighters, who appeared tired in the eighth and most of the ninth — until the 6-4, 240-pound Liakhovich landed a left that sent Brewster staggering. Despite cornering the champion, who tried to cover up, Liakhovich didn't have enough left to put Brewster away.

Liakhovich said he would "gladly" have a rematch with Brewster, but said he would really like to fight the younger Klitschko.

"He said I'm scared of him, but I am scared of nobody," Liakhovich said.

Старонку падрыхтаваў Барыс ЖУКАЎ.

Полацк — самы старажытны беларускі горад — раскінуўся на берагах Заходняй Дзвіны, пры ўпадзенні ў яе ракі Палоты. Горад — цэнтр Полацкага раёна — знаходзіцца ў 100 кіламетрах ад Віцебска. Адлегласць да Мінска — амаль 200 кіламетраў. У горадзе пражывае больш як 82 тысячы жыхароў.

Сённяшняе аблічча ўтульнага, дагледжанага Полацка — гэта вынік выканання доўгатэрміновай Комплекснай пра-

грамы развіцця горада на 2000-2005 гады, якую пяць гадоў назад падтрымаў Прэзідэнт. Тут склалася эфектыўная сістэма добраўпарадкавання. Уладкаваны цэнтр горада, зроблена падсветка, рэканструявана гасцініца. На працягу двух гадоў рэалізуецца праграма "Ускраіны". А гэта водазабеспячэнне, дарогі, асвятленне.

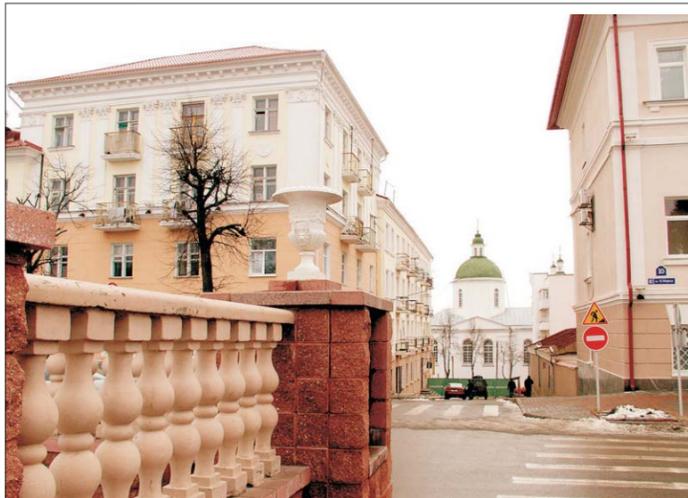
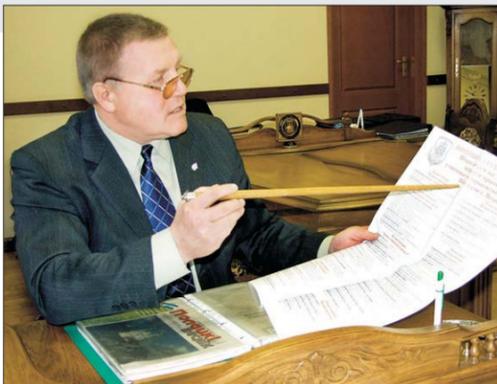
НА ЗДЫМКАХ: старшыня Полацкага гарвыканкама Уладзімір ТАЧЫЛА; Полацк сёння.

Фота Александра ДЗІДЗЕВІЧА, БелТА.

Уладзімір ТАЧЫЛА, старшыня гарвыканкама:

"Гісторыя Полацка абавязвае яго быць сучасным"

Сённяшняе аблічча добраўпарадкаванага Полацка — гэта вынік выканання доўгатэрміновай Комплекснай праграмы развіцця горада на 2000-2005 гады.

Незабытае

Пабудуем помнік дзецям — ахвярам вайны разам!

Патрабуе завяршэння будаўніцтва помніка дзецям, загінуўшым у гады Вялікай Айчыннай вайны ў вёсцы Чырвоны Бераг Жлобінскага раёна Гомельскай вобласці.

ГІСТАРЫЧНАЯ ДАВЕДКА

У гады Вялікай Айчыннай вайны на тэрыторыі навучальнай гаспадаркі ў вёсцы Чырвоны Бераг Жлобінскага раёна нямецкія войскі стварылі зборны пункт для дзяцей ва ўзросце ад 8 да 14 гадоў са Жлобінскага, Рагачоўскага, Стрэшынскага, Добрушскага і іншых раёнаў. На зборным пункце дзеці прайшлі медыцынскі агляд, пасля чаго іх адпраўлялі ў Германію ў якасці донараў для параненых нямецкіх салдат і афіцэраў.

Усяго для гэтай мэты немцы вывезлі 1 990 дзяцей, у тым ліку 15 з Чырвонабярэжнага сельскага Савета, прозвішчы якіх вядомы. Прозвішчы астатніх 1 975 дзяцей камісіяй не ўстаноўлены.

Статус лагера Чырвоны Бераг у Жлобінскім раёне ўстаноўлены навукова-кваліфікацыйнай камісіяй пры Дзяржкамтэце па архівах і справах Рэспублікі Беларусь у 1996 годзе.

АПІСАННЕ ПОМНІКА

Помнік-мемарыял рэспубліканскага значэння прысвечаны памяці дзецям — ахвярам вайны ў Чырвоным Беразе, спраектаваны творчай майстэрняй заслужанага архітэктара

Рэспублікі Беларусь, лаўрэата Ленінскай прэміі Леаніда Левіна, які з'яўляецца аўтарам ідэі. У склад творчай групы ўваходзяць: архітэктары Галіна Левіна, Аляксандр Капылоў, скульптар Аляксандр Фінскі і мастачка Святлана Каткова.

Мемарыял адкрывае скульптурна дзіцяці-дзяўчынкi. Яна, неабароненая, стаіць самотна перад цэлым светам.

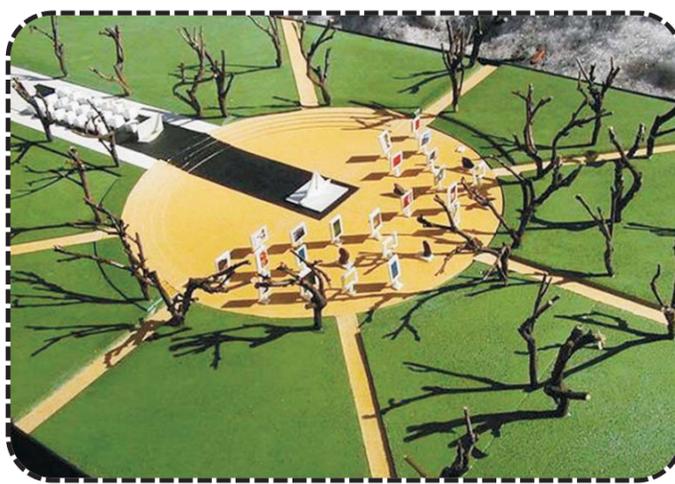
Цэнтрам кампазіцыі унікальнага помніка-ансамбля з'яўляецца "Плошча Сонца". "Прамяні" (алеі) разыходзяцца па вялікім яблыневым садзе.

Адзін з прамянёў — "Прамень Памяці" (чорнага колеру) — з'яўляецца галоўным уваходам у мемарыял і праходзіць праз "мёртвы клас" (белыя пустыя парты і школьная дошка) на "Плошчу Сонца".

На "Плошчы Сонца" размяшчаюцца вітражы з малонкамі, выкананымі дзецьмі ў канцлагерах і пасля вайны. У цэнтры — "Белы паруснік" — мара дзяцінства.

Штогадовыя пленэры дзяцей будуць выяўляць лепшыя малюнкi, якія ўвасобяцца ў вітражах.

Асноўныя колеры помніка — залаты, белы і чорны ў кантрасте з

каляровымі малонкамі вітражоў.

Азеляненне — толькі яблыні.

Асноўныя матэрыялы — бетон, дэкаратыўнае шкло, бронза, граніт.

ХОД БУДАЎНІЦВА

Будаўніцтва помніка дзецям, якія загінулі ў час Вялікай Айчыннай вайны, пачалося ў 1994 годзе ў вёсцы Чырвоны Бераг Жлобінскага раёна. Заказчык — УКБ Гомельскага аблвыканкама, падрадчык — будаўніча-мантажны трэст №40.

Выкананы вертыкальная плані-

роўка, маналітныя бетонныя і жалезабетонныя работы мемарыяльнай зоны. У сувязі з адсутнасцю фінансавых сродкаў работы па аб'екце з 1996 па 2004 год не вяліся.

У 2004 годзе Жлобінскім раённым выканаўчым камітэтам было ініцыявана ўзнаўленне будаўніцтва помніка.

НЕАБХОДНЫЯ ГРАШОВЫЯ СРОДКІ

Для завяршэння будаўніцтва помніка неабходна 1 100 мільёнаў рублёў, у тым ліку:

— будаўнічыя работы — 800 мільёнаў рублёў (абліцоўка пілтай мемарыяльнай зоны і цэнтральнай алеі, пракладка дарожак-прамянёў і аўтастаянкі, дэкаратыўнае аздабленне паверхні жалезабетонных канструкцый);

— мастацкія работы — 270 мільёнаў рублёў;

— вонкавае асвятленне — 100 мільёнаў рублёў.

Жлобінскім райвыканкамам праводзіцца праца па прыцягненні даражчых ахвяраванняў ад юрыдычных і фізічных асоб на будаўніцтва помніка. Сродкі неабходна пералічыць на разліковы рахунак 3732001780034 КУП УКБ Жлобінскага раёна, у філіяле №312 АСБ "Беларусбанк", код 673, г. Жлобін, УНН 400013474 з паметкай "На будаўніцтва помніка ў вёсцы Чырвоны Бераг".

Працаўнікі раённага выканаўчага камітэта пералічылі на будаўніцтва помніка сярэднядзённую заробатную плату.

Усяго ад грамадзян, якія пражываюць на тэрыторыі раёна, сабрана каля 25 мільёнаў рублёў ахвяраванняў.

Падрыхтавала Дзіяна ГРЫШАНАВА.

НА ЗДЫМКУ: схема помніка-мемарыяла.

Прадстаўлена творчай майстэрняй

Л. Левіна.

Юныя таленты Беларусі

Сваю першую круглую дату — 10-годдзе творчай і арганізацыйнай дзейнасці — адзначыў спецыяльны фонд Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі.

Ён, у адпаведнасці з палажэннем, фінансуе і падтрымлівае рэспубліканскія праграмы ў галіне культуры і мастацтва, накіраваныя на стварэнне ўмоў для пошуку, станаўлення і творчага развіцця таленавітых маладых людзей.

Таленты-самародкі не ўзнікаюць на зорным небасхіле мастацтва ні адкуль. Дзеці не нараджаюцца мастакамі ці музыкантамі, а становяцца імі пры падтрымцы, дапамозе настаўнікаў.

У Беларусі з паняццем “школа” звязваюць звычайна акадэмічную традыцыю. Аднак традыцыя — гэта не толькі перадача тэхнічных навываў і пэўных прыёмаў. Для саміх жа майстроў (а сярод іх шмат маладых) гэта пытанне самавызначэння. Такую магчымасць самавызначэння, паказу на выставах, што арганізуюцца пры непасрэднай дапамозе спецыяльнага фонду па падтрымцы таленавітай моладзі, маюць у нашай краіне як юныя таленты, так і іх настаўнікі. Нездарма адна са шматлікіх выстаў стыпендыятаў фонду мела назву “Майстры і вучні”. Ад часу свайго заснавання гэта ўнікальная на тэрыторыі СНД арганізацыя пад патранажам Кіраўніка дзяржавы аказвае дапамогу і падтрымку ў станаўленні і развіцці будучай творчай эліты беларускай нацыі. Каб уявіць

памеры дапамогі, варта нагадаць статыстыку. Фінансавую падтрымку ад фонду атрымалі 1 962 чалавекі. З іх стыпендыятамі сталі 1 118, заахвочвальныя прэміі атрымалі 188 выпускнікоў навучальных устаноў, 73 прэміі прысуджана прадстаўнікам студэнцкай і навучэнцкай моладзі. Матэрыяльную дапамогу атрымалі 539 суськальнаў, прысуджаны дзве імяныя прэміі і дзве прэміі Гран-пры, 40 Гранд-прэміі і званню лаўрэатаў спецыяльнага фонду.

Галіна СУША.
НА ЗДЫМКУ: у Магілёве адбылася ўрачыстая цырымонія ўручэння пасведчанняў стыпендыятам спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі. У мерапрыемстве прынялі ўдзел міністр культуры Уладзімір МАТВЕЙЧУК, старшыня Савета спецыяльнага фонду па падтрымцы таленавітай моладзі Наталля АЎДЗЕЕВА. Міністр культуры ўручыў 45 пасведчанняў спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі стыпендыятам з усёй вобласці, якія дамагліся значных творчых поспехаў, сталі пераможцамі розных абласных, рэспубліканскіх і міжнародных конкурсаў і фестываляў.

Дарогі сёння і заўтра

З кожным годам у нашай краіне становіцца ўсё больш аўтамабільнікаў. Як сведчыць статыстыка, з 1991 па 2005 год колькасць транспарту ў Беларусі павялічылася з 923 тысяч да 2 мільёнаў 600 тысяч. І асабліва гэта заўважаецца ў вялікіх гарадах. У Мінску, напрыклад, насычанасць аўтамабільнага ўжо дасягнула маскоўскага ўзроўню. Гэта выклікае занепакоенасць медыкаў, экалагаў і дарожнікаў.

У Беларусі амаль 82 тысячы кіламетраў дарог. З кожным годам павялічваецца колькасць аб'ектаў прыдарожнага сервісу. У 2003 — 2004 гадах у краіне іх было створана 530 (пры заданні 235). Летас адкрылася яшчэ каля 140.

— Пытанні транспартна-эксплуатацыйнага стану дарог агульнага карыстання пастаянна знаходзяцца ў цэнтры нашай увагі, — гаворыць кансультант упраўлення ўтрымання дарожнай сеткі дэпартаменту “Белаўтадар” Міністэрства транспарту і камунікацый Беларусі Анатоль Адамцэвіч. — За апошнія гады павялічыўся ўзровень дзягностыкі дарог, навуковага абгрунтавання і арганізацыі дарожных работ... Словам, мы робім усё магчымае, каб праезд па нашай краіне быў бяспечным і камфортным.

Сталічныя ўлады абяцаюць, што ў бліжэйшыя пяць-сем гадоў у Мінску будзе пабудавана каля 20 двухузроўневых транспартных развязак. Гэта дапаможа забяспечыць належную прапускную здольнасць на вуліцах і скрыжаваннях горада. Будуць удасканалены тры ўнутрыгарадскія транспартныя калыцы. Першае плануецца працягнуць ад вуліцы Кальварыйскай да праспекта Дзяржынскага (у перспектыве, да вуліцы Талстога). Гэта дапаможа разгрузіць перагружаны ўчастак — скрыжаванне вуліц К.Цэткін і Нямігі.

Другое транспартнае калцо — гэта вуліцы Аэрадромная, Дзянісаўская, Казлова, Акадэмічная,

Арлоўская, праспект Жукава. Яно сфарміравана і дзейнічае.

— А вось з трэцім у нас ёсць праблема, — прызнаецца начальнік групы дарожнага аддзела інстытута “Мінскінпраект” Валіяна Школьнікава. — Яно яшчэ не сфарміравана. На некаторыя ўчасткі нават праектаў няма. Напрыклад, на злучэнне праспекта Пераможцаў з Лагойскім трактам.

Без сумненняў, унутрыгарадскія транспартныя сістэмы будуць садейнічаць зніжэнню аварыйнасці.

— Ужо сёння ў Беларусі ў параўнанні з Літвой, Польшчай, Расіяй, Украінай, Эстоніяй, Фінляндіяй самы нізкі паказчык колькасці ДТЗ на 100 тысяч жыхароў, — гаворыць Анатоль Адамцэвіч. — Работнікам дарожных арганізацый і Дзяржаўтайспекцыяй аналізуюцца прычыны дарожна-транспартных здарэнняў і вывучаюцца месцы, дзе яны адбыліся, яшчэ раз нагадваецца вадзіцелям аб пільнасці за рулём. Асаблівую ўвагу надаём участкам канцэнтрацыі ДТЗ. Працуе РУП “Беларускі дарожны інжынерна-тэхнічны цэнтр”. Ён дапамагае фіксаваць, сістэматызаваць і вызначаць месцы, дзе ў першую чаргу патрэбна прымаць захады па ўдасканаленні дарожнага руху.

Па статыстыцы, за апошнія дзесяць гадоў у краіне адбылося амаль 70 тысяч дарожна-транспартных здарэнняў.

Небяспечным месцам доўгі час была Мінская кальвавая аўтадарога. Нягледзячы на шасціпалосны рух і хуткасны рэжым 90 кіламетраў у гадзіну, тут адбывалася шмат аварый. Але апошнім часам сітуацыя змянілася. МКАД поўнаасцю асвятляецца, тут плануецца павялічыць хуткасны рэжым да 120 кіламетраў. Дарэчы, з такой хуткасцю сёння можна ездзіць на большай частцы галоўнай магістралі М-1 Е-30. А на ўсіх выездах з Мінска можна рухацца з хуткасцю 90 кіламетраў у гадзіну. Дарэчы, яны таксама шасціпалосныя.

У праектным інстытуце хацелі б бачыць трасы васьміпалоснымі. А дарожнікі мараць аб тым часе, калі кожная паласа будзе мець свой хуткасны рэжым. Але пытанне, калі гэтыя ідэі ажыццявіцца, пакуль застаецца адкрытым.

Зміцер АРЦЮХ.
Фота БелТА.

Палёт пройдзе спакойна

У канцы 60-х гадоў мінулага стагоддзя свет паўстаў перад агульнай небяспекай паветранага бандытызму. Паветраныя трасы, па сутнасці, заставаліся неабароненымі ад гэтай новай праявы злачыннасці. Органам унутраных спраў Беларусі неабходна было прымаць тэрміновыя меры для барацьбы з гэтымі злачынствамі.

Першым этапам станаўлення палётнай паветранай транспартнай сеткі было выданне загада “Аб арганізацыі суправаджэння ўзброенымі супрацоўнікамі міліцыі самалётаў, якія здзяйсняюць рэйсы ў сталіцы саюзных рэспублік і гарадах, размешчаныя блізка да дзяржаўнай мяжы СССР”. Ён абавязваў Мінскі і Гомельскі аблвыканкамы арганізаваць зводныя падраздзяленні з лепшых міліцыянераў, якія праслужылі ў органах МУС не менш за 3 гады, а таксама групы з ліку падрыхтаваных супрацоўнікаў спецыяльных службаў міліцыі на чале з вопытным супрацоўнікам па кантролю за рэгістрацыяй пасажыраў у аэрапортах і пасадкі іх у самалёты. Галоўнай задачай гэтых падраздзяленняў з’яўлялася гарантыя бяспекі паветранага судна і пасажыраў ад супраціраўных замахаў. І гэтая задача выканана: за час існавання дадзеных падраздзяленняў у Беларусі не дапушчана захопу і ўгону паветраных суднаў. З цягам часу функцыі і задачы гэтых падраздзяленняў пашыраліся. Гэта было выклікана неабходнасцю аховы грамадскага парадку ў аэрапортах, барацьбы са злачыннасцю на прадырэмствах і арганізацыях паветранага транспарту.

Другі этап станаўлення і развіцця міліцыі на паветраным транспарце

пачаўся ў 1971 годзе. Быў створаны лінейны аддзел унутраных спраў у Мінскім аэрапорце. Штатная колькасць лінейнага аддзела была вызначана ў колькасці 62 супрацоўнікаў, у тым ліку падраздзяленне па суправаджэнні самалётаў (50 чалавек). Значны ўклад у развіццё і станаўленне міліцыі на паветраным транспарце рэспублікі ўнёс першы начальнік аддзела палкоўнік міліцыі В. Паліўкін.

Створаны аператыўныя падраздзяленні па суправаджэнні самалётаў у асноўным займаліся нягласным суправаджэннем паветраных судноў. У практыцы органаў унутраных спраў на паветраным транспарце найбольш складаным з’яўляецца папярэджанне захопу і ўгону пасажырскага самалёта, які ўжо знаходзіцца ў паветры. Абяшкоджванне злачынцаў у гэтым выпадку пагражае сур’ёзнай, нярэдка смеротнай небяспекай усім бжыключэння людзям, якія знаходзяцца на борце. Таму галоўная ўвага ў барацьбе са злачыннасцю на паветраным транспарце надавалася мерам прафілактычнага характару, якія ажыццяўляліся перад палётам, на зямлі. Дагляд пасажыраў, іх багажы, ручной кладзі праводзіўся, як правіла, работнікамі Аэрафлоту ў якасці дапаможнага сродку забеспячэння бяспекі палётаў і насіў выбарачны характар, што было

малаэфектыўна.

У 1975 годзе гэтыя падраздзяленні былі скасаваны, а замест іх створана служба перадпалётнага кантролю, якая ў 1976 годзе атрымала назву службы спецыяльнага кантролю, затым — службы дагляду. На яе былі ўскладзены задачы своечасовага выяўлення і папярэджвання злачынных праў у адносінах бяспекі палётаў, скасаванне спроб правозу ў самалётах зброі, выбуховых, атрутных і іншых бяспечных рэчываў.

Можна прыпомніць нямаля выпадкаў папярэджання спроб праносу на паветранае судна забароненых прадметаў, якія ў руках злачынцаў на борце самалёта маглі б прывесці да непапраўнай трагедыі. Але некаторыя эпізоды найбольш трывала замацаваліся ў памяці.

У Мінскім аэрапорце ў ліпені нёс службу лейтэнант міліцыі Леанід Нагорны. Ішла пасадка на рэйс Мінск-Адэса. У патоку пасажыраў ён звярнуў увагу на высокага маладога чалавека са смуглым тварам, які асяржана, як ішляны сасуд, трымаў абедзвюма рукамі невялікі скураны чамадан. Пільнасць маладога лейтэнанта аказала небеспаспартна, лямпачка на прыборы ўспыхнула чырвоным колерам: трывога!

Інтуіцыя не падвела супрацоўні-

каў міліцыі, у чамадане было выдатна падагнанае другое дно, у тайнік былі схаваны пісталет ТТ і дзесяць узрыў-пакетаў. Затрыманы, як потым высветлілася, меў некалькі судзімасцей і знаходзіўся ва ўсеагульным вышукі. За праўленую пільнасць лейтэнант міліцыі Леанід Нагорны быў узнагароджаны імянным гадзіннікам.

Куды толькі не хаваюць злачынцы зброю і боепрыпасы, каб падмануць супрацоўнікаў міліцыі і пранесці іх на борт самалёта. Вось і тады, калі кантрольны прыбор падаў сігнал аб знаходжанні ў ручным багажы пасажыра металу, капітан міліцыі Віктар Адашкевіч правярыў багаж — усяго толькі новенькі, ва ўпакоўцы, самавар. Але ж моцна нерваваўся пасажыр, паднялі крышку самавара і выявілі добра ўпакаваныя дэталі нямецкага пісталета “вальтэр”. Пры пільнай праверцы высветлілася, што быў затрыманым злачынцам, які знаходзіцца ў вышукі.

Дарэчы, што злачынцы не збіраліся ўганяць самалёт, пагражаючы экіпажу зброяй і ўзрыўчаткай. Проста хацелі правесці іх. А для чаго? Ці не там, куды ляцелі гэтыя людзі, павінна было здарыцца злачынства, дзеля якога і рабілася другое дно ў чамадане і ўпакоўваўся ў самавар разабраны па частках “вальтэр”. Супра-

цоўнікі міліцыі Мінскага аэрапорта, выявіўшы і затрымаўшы злачынцаў, папярэдзілі злачынства, якія маглі адбыцца за межамі Беларусі.

У лінейны аддзел міліцыі ўжо новага Нацыянальнага аэрапорта “Мінск-2” прышло павадмленне аб злачынцу, які накіроўваўся туды на машыне. У гэты дзень дзяжурны маёр міліцыі Леанід Акула. Афіцэр вырашыў браць зламысніка сваімі рукамі, без вызаву падмацавання. З трыма супрацоўнікамі ён перакрыў уезд. Леанід адчыніў дзверы машыны і прапанаваў мужчыну выйсці. У адказ грызнуў стрэл. Майстар спорту па самба Л. Акула рыўком выцягнуў зламысніка з машыны. Праз некалькі імгненняў злачынца ўжо ляжаў у наручніках. Мужны ўчынак маёра адзначаны медалём.

У розны час Мінскі аддзел унутраных спраў на паветраным транспарце мяняў сваё размяшчэнне, назву і штатную колькасць, але галоўным заставалася людзі, якія рабілі ўсё, каб на паветраных магістралях Беларусі было спакойна і бяспечна.

Зараз аддзел унутраных спраў на паветраным транспарце ўзначальвае падпалкоўнік міліцыі Вадзім Фядотаў. Тут не толькі шануюць сваіх герояў і традыцыі, але і памнажаюць іх.

У. МІХАЛЬЧУК, капітан міліцыі.

Захавай традыцыю

Чаму сваха адпачывае?

Калі іграюць больш вяселляў, кажучы, што жыццё стала лепшым. І спраўды стабільнасць дае надзею на тое, што дзеці вырастуць у міры і спакоі. Сёння якраз такая з'ява і назіраецца ў Беларусі — колькасць шлюбў прыкметна расце. Да прыкладу, летась у мінскім гарадскім Доме шлюбў было зарэгістравана каля 2 000 шлюбў, што на 400 больш, чым у 2004 годзе. Але зараз ў беларускіх свах — перапынак. Маладыя сталі больш уважліва ставіцца да народных традыцый і абраднасці. У пост (працягнецца да Пасхі — каталіцкай 16-га, праваслаўнай 23 красавіка) мала жадаючых уступіць у законны шлюб. У царкве ці касцёле ў гэты час не вячаюць, а ў ЗАГСы жаніхі ды нявесты (ад граха далей) самі не ідуць. Людзі спадзяюцца, што захаванне абраднасці стане для іх абярэгам і адвядзе непрыемнасці. Пасля Пасхі ЗАГСы пачнуць працаваць у напружаным рэжыме, бо жадаючых паспець ажаніцца да мая будзе шмат. У народзе кажучы: хто ў маі жніўца — век будзе маяцца. Аднак адна з назваў мая — травень, не трэба яго баяцца. Тым не менш толькі ў пачатку лета вяселляў стане болей. Пік прыйдзецца на канец лета і пачатак восені — ураджайны і багаты на дары прыроды час. А час пасля Пакроваў увогуле называўся Вялікай вясельніцай.

Алена СПАСЮК. Фота БелТА.

"Вясна, вясна на калочку!..."

Ужо даўно стала традыцыяй у Музеі драўлянай архітэктуры і побыту ў Строчыцах ладзіць

свята Гукання вясны з удзелам сталічных аматараў традыцыйнай культуры і фальклорных гуртоў Мінскага раёна. Наведвальнікі музея ў гэты дзень могуць убачыць, як даўней клікалі вясну песнямі, развітваючыся з зімой, спальваючы яе ўвасабленне — саламянае пудзіла, як ачышчаліся агнём, водзячы вакол вогнішча карагоды і гушкаючыся на арэлях. Сучасныя маладыя людзі, якія ўдзельнічаюць у свяце, робяць гэта не дзеля таго, каб пазабавіць наведвальнікаў музея, а перш за ўсё для сябе, бо гэта — патрэба душы. Яны вывучаюць рэгіянальныя традыцыі, развучваюць песні, гульні, танцы, вучацца іграць на народных музычных інструментах, рыхтуюць належную атрыбутыку да свята, гатуюць ля вогнішча або прывозяць з сабой абрадавыя стравы — бліны, мучныя вырабы з выявамі птушак, старадаўніх прылад працы або проста круглыя шарыкі (печаныя або вараныя клёцкі, варэнікі, пампушкі), круглыя

птушкі, якія так хораша гулялі на ўзгорку пад акампанемент двух дудароў — Дзяніса Сухого і Юрася Панкевіча. А колькі карагодаў павадзілі вакол вогнішча і маладой вербачкі, якую ўпрыгожылі саламянымі і папяровымі птушачкамі!

Удзельнічаў у свяце і гурт "Медуница" з Фаніпаля, а самадзейны калектыў "Цешча" паказаў ля карчмы цікавую праграму "Прыгоды заморскага госця". У самой карчме можна было пакаставацца блінамі, якія пяклі тут жа, падавалі гарачымі з рознымі начынкімі, гарбатай. Хто ўзяў з сабой прыгатаваныя дома стравы, мог ускладчыну з сябрамі арганізаваць традыцыйную трапезу. Нават у вуглях на вогнішчы пяклі яйкі. Падсілкаваўшыся, абарэўшыся трохі, пачалі спяваць і танцаваць у карчме, што таксама мела месца некалі ў нашых продкаў.

Увогуле продкаў я ўпамінаю не проста ў сувязі з тым, што

Мост — сімвал сувязі з тым светам, у які навечна адышлі нашы папярэднікі з гэтай зямлі. Мы карыстаемся іх жыццёвым вопытам і набыткамі, звязаны з імі генетычнай памяццю і абавязаны перадаць наступным пакаленням усё, што перанялі ад іх.

Летась мы заклікалі нашых чытачоў разам з намі гукаць вясну ў традыцыйныя абрадавыя дні — на Стрэчанне, у апошні дзень Масленкі, 14 сакавіка на Аўдошчо Вясноўку, 17 — на Герасіма Гракоўніка, 22 сакавіка на Саракі, 25 сакавіка і 7 красавіка — на Дабравешчанне (Благавешчанне ў праваслаўных), на Вялікдзень і Юр'я. У розных рэгіёнах Беларусі ў гэтыя дні спраўляюць традыцыйны абрад, які сёння ўспрымаецца як прыгожая творчая гульня для дзяцей і моладзі, якая шмат значыць у экалагічным і культурным выхаванні, пакідае незабыўны ўражанні. І толькі Алег Рудакоў — старшыня Іркуцкага таварыства беларускай культуры — паведаміў нам, што яны будуць спраўляць традыцыйнае абрадавае свята "Гуканне вясны" 8 красавіка ў вёсцы Філіпаўск Зімінскага раёна. Але спадзяёмся, што яшчэ атрымаем лісты, у якіх вы раскажаце, як гукаеце вясну беларускімі песнямі, сустракаеце птушак з выяраю абрадавым печывам, самаробнымі іх выявамі з паперы, саломы, гліны, цеста, як развітываецеся з зімой і пераходзіце ў сваёй культурнай працы на волянае паветра, як заўсёды гэта было ў нашых продкаў.

Рэгіна ГАМЗОВІЧ.
Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Сімвалам свята Гукання вясны ў сакавіку з'яўляюцца птушкі, прылёту якіх з выяраю чакаюць у гэтую пару. Дзеці разам з дарослымі вырабляюць папяровыя, керамічныя або саламяныя выявы птушак, лепяць іх з прэснага салёнага цеста. На гэты раз сваім наведвальнікам музея прапанаваў набыць менавіта такія сувеніры. Нават з Паставаў прыехаў знакаміты майстар Сяргей Шчэрба, які вырабляе акарыны, птушачкі-свістулькі, медалі з гліны. На самым высокім месцы на тэрыторыі музея, якое найбольш прагрэлася сонейкам, але дзе яшчэ і праталін няма (сёлета зіма зацягнулася, трымаюцца начныя маразы, а за горадам яшчэ ля-

жыць на палях тоўсты слой снегу), была асноўная абрадавая пляцоўка, на якой расце вербалозіна, і на ёй ужо распуціліся коцікі.

А першымі гукалі вясну дзяўчынкі з вёскі Міханавічы Мінскага раёна (гурт "Калыханка"), з імі — ужо дарослыя дзяўчаты, якія дагтуль лічаць сябе ў складзе гэтага гурту — гадаванцы Ларысы Рыжковай, якая навучыла іх пераймаць народныя спевы блізка да арыгінала. Удзельніцам фальклорных гуртоў "Гуда" і "Дэсань" таксама ўдаецца спяваць так, як вясковыя спявачкі — захавальніцы спрадвечных традыцый. Студэнцкае этнаграфічнае таварыства запрасіла на свята шмат сваіх сяб-

“Саюз нямецкіх самарыцяў” быў першым пасля Чарнобыльскай катастрофы, хто адгукнуўся на наш зварот. Ад іх адразу пайшлі пастаўкі гуманітарнай дапамогі: лекі, адзенне, прадукты — па пяць фур у тыдзень. Усё гэта было вельмі патрэбна ў пацярпелых раёнах Беларусі.

— **Якія гуманітарныя праекты Таварыства звязаны з аздараўленнем дзяцей, што пацярпелі ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС?**

— Таварыства дружбы займаецца фарміраваннем груп дзяцей для аздараўлення за мяжой. Мы накіроўваем дзяцей з малазабяспечаных сем’яў з забруджанай зоны ў Францыю, Аўстрыю, Германію і Польшчу. Колькасны склад груп вагаецца ад 100 да 240 чалавек. Дзеці праходзяць аздараўленне ў сем’ях. Нашы партнёры дапамагаюць у ажыццяўленні задум. Так, французская асацыяцыя “Наталія — гуманітарная дапамога” запрашае каля 12 дзяцей кожны год у французскія сем’і. Нямецкі фонд “Дзеціям Чарнобыля” з горада Рэнсбурга штогод запрашае да 200 дзяцей.

— **А хто арганізоўвае замежныя стажыроўкі медыкаў?**

— Кожны год праходзіць стажыроўка ўрачоў па лініі “АЛІСЫ”. Нашы спецыялісты ездзяць у Францыю на некалькі дзён. Больш працягла стажыроўкі, на тры і болей месяцаў, праводзіць “Бельгійскі Мальтыйскі ордэн”. Да нас таксама прыязджаюць замежныя спецыялісты. Абмен вопытам вельмі карысны для іх. У адно з наведванняў Беларусі французскія медыкі ацанілі стан некаторых раённых бальніц

як крытычны. Было вырашана правесці эксперымент — “парадніць” шпіталі. Такого ў нашай практыцы раней не было. Не так даўно шпіталь з горада Фэрэ ўзяў шэфства над Глыбоцкай раённай бальніцай. У рамках падпісанай дамовы аб супрацоўніцтве ў красавіку ў Францыю адправіцца дэлегацыя з Глыбокага, дзе адбудзецца абмен вопытам, навыкамі і інфармацыяй з французскімі спецыялістамі.

— **Хто сёння асабліва клопат Таварыства?**

— Таварыства дружбы цесна ўзаемадзейнічае з Асацыяцыяй воінаў — удзельнікаў вайны ў Афганістане. Не абышлі ўвагай не толькі воінаў “афганцаў”, але і лівідатараў, інвалідаў Чарнобыля.

— **Якія мерапрыемствы рыхтуе Таварыства да 20-годдзя аварыі на Чарнобыльскай АЭС?**

— Запланавана правядзенне “круглага стала” па тэме “Жыццё пасля Чарнобыля” разам з французскімі спецыялістамі, якія прыедуць да нас у 20-ых чыслах красавіка. Будзем прымаць дэлегацыі з асацыяцыі “Наталія — гуманітарная дапамога” (Францыя), фонду “Ініцыятыва для дзяцей Чарнобыля” (Германія) і дэлегацыю медыкаў з Бельгіі для ўдзелу ў семінары па пытаннях дзіцячай уралогіі. Зараз чакаем гуманітарную дапамогу з Германіі і Бельгіі. Падтрымка з-за мяжы не прыпыняецца, замежныя арганізацыі трымаюць з Беларуссю пастаянны кантакт. Вялікі ім за гэта дзякуй!

Гутарыла Кацярына НЕМАГАЙ.
НА ЗДЫМКУ: прадстаўнікі асацыяцыі “АЛІСА” прывезлі гуманітарную дапамогу. 2002 год.

Захары ЗАХАРЫЕЎ, старшыня Федэрацыі дружбы (Балгарыя):

“На балгара-беларускія стасункі гляджу з аптымізмам”

Пры Таварыстве дружбы і культурных сувязей з замежнымі краінамі дзейнічаюць 36 нацыянальных таварыстваў. Некаторыя з іх працуюць ад заснавання самога Таварыства, іншыя з’явіліся пазней. У пачатку 90-ых гадоў мінулага стагоддзя, пасля распаду СССР, Беларусь распачала культурнае супрацоўніцтва з краінамі былога Саюза. У той жа час завязаліся партнёрскія сувязі паміж таварыствам “Беларусь — Балгарыя” і яго партнёрам у Балгарыі Федэрацыяй дружбы з краінамі Расіі і СНД, фондам “Славяне”, якія і па сённяшні дзень вызначаюць асаблівы плёнам і актыўнасцю. Аб асноўных напрамках дзейнасці, поспехах і планах на будучыню расказвае старшыня Федэрацыі дружбы прафесар Захары ЗАХАРЫЕЎ:

— Супрацоўніцтва з Таварыствам дружбы і культурнай сувязі пачалося з 1990 года, калі мяне выбралі старшынёй Народнага камітэта балгара-савецкай дружбы (папярэдніка сённяшняй Федэрацыі дружбы з краінамі Расіі і СНД). Пасля распаду Саюза сувязь з Беларуссю набыла новае значэнне: складваліся адносіны паміж дзвюма незалежнымі дзяржавамі. Адным з першых поспехаў стала правядзенне Дзён Балгарыі ў Беларусі, а пасля — Дзён Беларусі на тэрыторыі Балгарыі. Беларускі вопыт аказаўся эфектыўным, і Балгарыя стала праводзіць такія мерапрыемствы і з іншымі рэспублікамі былога Саюза.

Прачыў у балгара-беларускіх адносінах быў зроблены — закіпела актыўная дзейнасць. Трэба сказаць, што зацікаўленасць прысутнічала з двух бакоў. Шмат канкрэтных ініцыятыв было рэалізавана. Кнігі балгарскіх пісьменнікаў і паэтаў, як класікаў, так і сучасных, выдаюцца ў Беларусі, а беларускіх — у Балгарыі. Пры актыўным садзейнічэнні таварыства “Беларусь — Балгарыя”, якім кіруе доктар навук, загадчык аддзела Інстытута мовазнаўства НАН Беларусі Генадзі Цыхун, і нашай Федэрацыі наладжваліся і эканамічныя сувязі. Народная дыпламатыя аказалася карыснай дапамогай пры стварэнні сумесных прадпрыемстваў. Мы таксама мелі дачыненне да наладжвання сувязей паміж МТЗ і Балгарскім трактарным заводам у горадзе Карлоу, да стварэння сумесных фірм, якія прынялі ўдзел у культурным абмене. Шмат зроблена па лініі пароднёных гарадоў. Пры ўдзеле Асацыяцыі пароднёных гарадоў Беларусі, старшынёй якога з’яўляецца мэр Мінска Міхаіл Паўлаў, а сакратаром — старшыня БелГД Ніна Іванова, Таварыства дружбы і Садружнасці балгарскіх суполак праводзяцца сустрэчы гарадоў-пабрацімаў Балгарыі і Беларусі. Першая сустрэча адбылася ў Мінску, другая — у Сафіі, наступная заплана-

вана на канец бягучага года. Мы спадзяемся, што да гэтага часу да 36 пароднёных гарадоў нашых краін далучацца новыя. Я вялікі аптыміст развіцця гэтага напрамку. Жыццё паказвае, што прамыя сувязі паміж гарадамі, рэгіёнамі вельмі эфектыўныя. Ва ўзаемаадносін паміж краінамі яны дадалі энергіі і актыўнасці.

Шмат можна гаварыць пра культурны абмен. Тут варта адзначыць прыезд у Балгарыю беларускага балета. Гэта ініцыятыва была рэалізавана пры садзейнічэнні мэра Мінска Міхаіла Паўлава, міністэрстваў культуры і замежных спраў Беларусі.

Не магу не сказаць аб той дапамозе, што атрымліваюць дзеці. Пры падтрымцы міжурадавай камісіі, якая з боку Беларусі ўзначальваецца намеснікам міністра замежных спраў, былым паслом Беларусі ў Балгарыі Аляксандрам Герасіменкам, шмат дзяцей прайшло аздараўленне ў Балгарыі. У планах — актывізаваць маладзёжны абмен. Гэтыя задумкі Таварыства дружбы атрымалі падтрымку ў Агенцтва моладзі і спорту Балгарыі, Цэнтральнага камітэта Беларускага Рэспубліканскага саюза моладзі.

За гады супрацоўніцтва шмат зроблена. Зараз галоўнае — не зануць на лаўрах мінулага, думаць аб будучыні, аб тым, што павінны перадаць эстафету новым пакаленням.

— **Якія мерапрыемствы запланаваны на бліжэйшы час?**

— Новая ініцыятыва Федэрацыі дружбы з народамі Расіі і СНД — дзіцячы фестываль “Радуга грэз”, у якім прымуць удзел прадстаўнікі краін СНД і Чарнаморскага басейна. Запрошаны і госці з Беларусі. У гэтым годзе ў нас пройдзе прадстаўнічая міжнародная тэарэтычная канферэнцыя “Сацыялізм у XXI стагоддзі”. Праз Таварыства дружбы мы запрасілі беларускіх навукоўцаў для ўдзелу ў ёй. У гэтым годзе адбудзецца фестываль рускай песні, на ім будуць спяваць

і беларускія артысты. Беларусь на ведае балгарская маладзёжная дэлегацыя. У канцы года ў Беларусі пад знакам 130-годдзя руска-турэцкай вызваленчай вайны пройдзе чарговая сустрэча камісій пароднёных гарадоў. Я пералічыў толькі тэа мерыпрыемствы, што запланаваны ўжо даўно, але праграма адкрыта. Кожны месяц з’яўляецца нешта новае.

Актыўна ідзе навуковы абмен паміж краінамі. У чэрвені запланаваны прыезд рэктара Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Васіля Стражава ў Балгарыю, дзе ён сустрэнецца з рэктарамі і выкладчыкамі балгарскіх ВНУ. Мяне вельмі радуе, што ў Беларусі прысутнічае і ўзнаўляецца балгарыстыка. У вашай краіне ёсць цудоўныя спецыялісты ў гэтай галіне. Праз фонд “Славяне” БДУ было перададзена шмат кніг балгарскіх пісьменнікаў. У сваю чаргу і ў Балгарыі ідзе развіццё беларусістыкі. На філалагічным факультэце Сафійскага дзяржаўнага ўніверсітэта можна, напрыклад, факультатыва вывучаць беларускую мову.

— **Хто сёння садзейнічае развіццю балгара-беларускіх адносін?**

— Асабліва ўдзячнасць — старшыні прэзідыума Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі Ніне Івановай і ўсім супрацоўнікам Дома дружбы. Хочацца адзначыць актыўную дзейнасць Пасольства Беларусі ў нашай краіне і выказаць вялікую падзяку былым паслам Беларусі ў Балгарыі Аляксандру Герасіменку і Аляксандру Пятрову, якія і зараз (хоць і займаюць іншыя пасады) заклапочаны развіццём балгара-беларускіх адносін, старшыні дэлегацый групы дружбы паміж беларускімі і балгарскімі парламентамі Міхаілу Ардзе, пісьменнікам Мікалаю Чаргінчу, Нілу Гілевічу, мэру горада Мінска Міхаілу Паўлаву і ўсім тым, хто неабякава да лёсу Беларусі і Балгарыі, да іх сяброўскіх адносін.

Гутарыла Кацярына НЕМАГАЙ.

Некалькі шчаслівых гісторый

ад старшыні таварыства “Беларусь — Францыя” Віктара Шадурскага

Што такое грамадскае аб’яднанне пад назвай “Беларусь — Францыя”? Па-першае, гэта адно з самых старэйшых таварыстваў пад дахам Дома дружбы. Па-другое, гэта клуб аптымістаў і энтузіястаў, якія ведаюць французскую мову, любяць і ведаюць Францыю. А яшчэ гэта стварэнне нефармальнага сувязей праз фармальныя: чалавечы ўзаемаадносін, сяброўства і нават каханьня.

Упершыню Дні беларускай культуры ў Францыі праходзілі з 5 мая па 11 чэрвеня 1967 года. У французскай гарады выехала дэлегацыя Дома дружбы, артысты Дзяржаўнага тэатра оперы і балета, Дзяржаўны хор, група манекеншчыц Беларускага дома мадэлей і многія дзячы культуры. Былі падрыхтаваны самыя розныя выставы, напрыклад, выстава бела-

рускай графікі і шкла, дзіцячага малюнка, філатэлістычная, выстава “Нармандыя — Нёман” і іншыя. У гарадах Францыі беларускія артысты далі 27 канцэртаў, на якіх прысутнічала больш за 20 тысяч зацікаўленых у азнаямленні з культурай беларускага народа. А ў снежні 1967 года ў БССР былі арганізаваны Дні французскай культуры, таксама з насычанай праграмай. І гэта традыцыя доўжыцца ад таго моманту па наш час.

Супрацоўніцтва не абмяжоўваецца днямі культуры. Яно значна шыры і ахоплівае шматлікія сферы жыцця.

Восенню 2004 года дэлегацыя Мінска запрасілі ў Нармандыю на Міжнародны семінар. Старшыня таварыства “Беларусь — Францыя” Віктар Шадурскі, прафесар факультэта міжнародных адносін БДУ, чы-

таў даклад на французскай мове. Семінар праходзіў у гарадскім тэатры, дзе сабралася самая разнародная аўдыторыя. Былі і прадстаўнікі з Вялікабрытаніі, Германіі, Іспаніі, Лівана і іншых краін. Пасля семінара прыехаў у Мінск Давід Тэртры, стажор з універсітэта горада Кан (Ніжня Нармандыя), які займаецца геапалітыкай і спецыялізуецца ў пытаннях постсавецкай прасторы. Некалькі месяцаў ён вёў семінар аб Францыі на французскай мове. Давіду настолькі спадабалася ў Мінску і ўвогуле ў Беларусі, што ён нават вярнуўся на радзіму з яе часцінкай: ажаніўся з беларускай дзяўчынай, выкладчыцай факультэта міжнародных адносін БДУ. На вясельле ў Барысаў прыехала ўся сям’я Давіда, нават 80-гадовая бабуля Мадлен, якая ніяк не магла прапусціць такі важны момант у жыцці

ўнука, не зважаючы на свой узрост і хісткае здароўе. Віктар Шадурскі, як адзін з “віноўнікаў свята”, сустрэкаў гасцей і ўдзельнічаў у балаяванні, пасля якога засталася шмат светлых пачуццяў і ўспамінаў.

Таварыства падтрымлівае кантакты з беларусамі, якія жывуць у Францыі. Напрыклад, з урачом Тамарай Трацэўскай, некалі студэнткай медыцынскага ўніверсітэта. Яна выйшла замуж за студэнта-афрыканца і паехала ў Францыю жыць і працаваць. Але Беларусь не забывала, наведвала і шмат дапамагала медыкаментамі шпіталю № 7, дзе працавала да ад’езду за мяжу. У Мінск прыязджала на стажыроўку дачка Трацэўскай Алі-

са, каб добра вывучыць мову, і Віктар Шадурскі на працягу года з поўнай адказнасцю яе курыраваў. Усё скончылася тым, што Аліса выйшла замуж за... беларуса, нібы доўг вярнула.

Вось такія шчаслівыя гісторыі. Яны з’яўляюцца пацвярджэннем таго, што таварыства “Беларусь — Францыя” будзеца з урачом Тамарай Трацэўскай і ўзаемаарамуменні. Так было раней, і цяпер нічога не змянілася, толькі кола сяброў шырыцца з кожным годам і плён супрацоўніцтва множыцца. Няхай так будзе і далей.

Марына ГАБРЫЯНІК.
НА ЗДЫМКУ: у час вясельля Алісы (другая злева) у Мінску.

Тамара АНТАНОВІЧ, старшыня таварыства "Беларусь — Бельгія":

"На працягу года лячылі хворых бельгійскімі лекамі"

Замежныя дабрачынныя арганізацыі, якія супрацоўнічаюць з Таварыствам дружбы, удзяляюць асабліваю ўвагу падтрымцы аховы здароўя ў Беларусі.

Значная частка гуманітарнай дапамогі накіроўваецца менавіта ў бальніцы і паліклінікі. Пра значнасць дапамогі медыцынскім установам неўрапатолаг Бараўлянскага шпіталю інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны, старшыня таварыства "Беларусь — Бельгія" Тамара АНТАНОВІЧ ведае не па чутках:

— З Домам дружбы доўгі час пэсна супрацоўнічае дабрачынная арганізацыя — "Бельгійскі Мальтыйскі ордэн", які на працягу 10 гадоў аказвае медыцыне Беларусі сур'ёзную гуманітарную дапамогу, прысылае канвой з медыцынскім абсталяваннем і лекамі. Асобна хочацца расказаць пра дзейнасць саветніка "Бельгійскага Мальтыйскага ордэна" княгіні Ізабэлы дэ Буа д'Эш Святаполк-Чавыраўскай. Нарадзілася яна ў Беларусі, у вёсцы Жалудок Шчучынскага раёна. Мясцовая бальніца ўзята пад кантроль ордэна. Княгіня падтрымлівае яго абсталяваннем, медыкаментамі, сантэхнікай. Вельмі дапамагаюць Беларусі Марыс Масањ дэ Каломб, доктар права, грамадскі дзеяч Бельгіі, і амбасадар Мальтыйскага ордэна ў Беларусі Пангаэрт д'Опдорп, яны забяспечваюць медыкаментамі дзіцячую анкалагічную бальніцу ў Бараўлянах, дапамагаюць мінскай дзіцячай бальніцы №2, паліклінікам.

На працягу трох гадоў у Бараўлянскі шпіталь атрымліваў гуманітарную дапамогу ад ордэна. У асноўным, гэта былі лекі, інвалідныя каляскі. Трэба сказаць, у той час у іх была вялікая патрэба. Неяк на працягу года мы лячылі хворых менавіта лекамі, прысланымі з Бельгіі. А яны былі самай высокай якасці, новыя — адразу пасля эксперыментальнай апрабавы. Лекі скарыстоўваліся ўрачамі пры лячэнні хворых пасля Чарнобыльскай аварыі. Потым сітуацыя ў краіне стабілізавалася, забяспачоны медыцынскіх устаноў палепшылася, мы адмовіліся ад дапамогі дабрачынцаў.

Ведаю таксама, што пад патранажам Мальтыйскага ордэна рэалізуецца маштабная праграма стажыровак беларускіх медыкаў у клініках Бельгіі.

З Бельгіяй нас звязваюць не толькі гуманітарныя сувязі. Пры дапамозе Дома дружбы і таварыства "Беларусь — Бельгія", якое я ўзначальваю, адбываецца абмен кнігамі, аўдыё- і відэазапісамі, іншымі інфармацыйнымі матэрыяламі. Усё гэта дапамагае нам праводзіць тэматычныя вечары, знаёміць моладзь з культурай і традыцыямі Бельгіі, адзначаць юбілейныя даты знакамітых бельгійцаў. Падтрымлівае дзейнасць таварыства "Беларусь — Бельгія" і Ганаровы консул Бельгіі ў Беларусі Філіп Вандэнбруле. Дыпламат вельмі цікавіцца нашай краінай, садзейнічае ў арганізацыі культурнага маладзёжнага абмену.

Кацярына НЕМАГАЙ.

НА ЗДЫМКУ: Марыс Масањ дэ КАЛОМБ.

Георгій ПАПЛАЎСКІ, старшыня таварыства "Беларусь — Швейцарыя":

"Мая майстэрня — філіял БелТД"

Георгій Паплаўскі — адзін з самых вядомых беларускіх мастакоў. Мае званне народнага і шмат узнагарод. Педагог і грамадскі дзеяч. 40 гадоў актыўна працуе ў Таварыстве дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі. Казаць пра мастака і не ўзгадаць яго сям'ю немагчыма. Жонка Наталля Мікалаеўна і дачка Кацярына таксама мастакі са сваім почыркам і поглядам на жыццё. У творчай майстэрні Георгія Паплаўскага — безліч работ, сярод іх вылучаюцца партрэты чарнявай дзяўчыны, унучкі Паплаўскіх, якая сямейную традыцыю не працягнула, стала спецыялістам па мовах.

Георгій Паплаўскі — з тых мастакоў, якія на месцы не сядзяць. Аб'ездзіў, лічы, усе кантыненты. Можа, вандруюкі і сфарміраваў ягонае падкрэслена паважлівае і добраазычлівае стаўленне да людзей розных нацыянальнасцей, што так цэняць у Доме дружбы. Ён пісаў Індыю і ілюстраву індыйскія прытчы. На яго карцінах і графічных лістах — "Мора Берынга" і родная Браслаўшчына, дзе сям'я мае дом. І раптам серыя літаграфій вострава Медны, які, як кажуць, знаходзіцца на краі свету. Там не жывуць людзі, толькі пагранічнікі нясуць вахту. І зноў Беларусь — серыя, прысвечаная Чарнобыльскай катастрофе.

Георгій Паплаўскі ілюстраву кнігі Якуба Коласа, Алеся Адамовіча, Васілія Быкава, многіх іншых аўтараў. Яго творчыя здабыткі аб'ядноўваюць, і не дзіва — сёлета Георгію Паплаўскаму споўнілася 75 гадоў, другі юбілей — 50 гадоў творчай дзейнасці. Зараз мастака больш за ўсё турбуе праца над карцінай для Нацыянальнай бібліятэкі. З гэтага і пачалася наша размова.

— Усе мастакі, якія рыхтуюць свае работы для бібліятэкі, усведамляюць, што гэта аб'ект стагоддзя. Сапраўды, зрабіць твор, які будзе захоўвацца не ў музейным сховішчы, а ў пастаяннай экспазіцыі — рэдкае магчыма. І кожны з нас стараецца паказаць усё сваё ўмёне. У інтэр'еры бібліятэкі будуць прадстаўлены творы мастакоў розных пакаленняў. Сюжэт работ адлюстроўвае гісторыю краіны, пачынаючы ад старажытных часоў. Я раблю вялікае жывапіснае палатно 3,5 на 2 метры на тэму славянскага Апалчэння, умоўна кажучы, тішу князя Ігара з дружынай. Гэта XI-XII стагоддзі.

— Што вы можаце сказаць пра моладзь, якая таксама занята ў стварэнні работ для Нацыянальнай бібліятэкі?

— Толькі тое, што спадзяюся на поспех і ўдалую экспазіцыю ў цэлым. Праблемы маладых мастакоў, іх светаўстрыманне мне добра вядома. Я ж выкладаю ў творчых акадэмічных майстэрнях. Гэта сістэма, створаная Імператарскай акадэміяй мастацтваў. Цяпер такія майстэрні засталіся ў Мінску, Маскве і Санкт-Пецярбургу. На працягу трох гадоў ідзе шліфоўка таленту выпускнікоў Акадэміі мастацтваў. І моладзь імкнецца трапіць у нашы майстэрні. Конкурс бывае і сем чалавек на месца. У майстэрнях атрымліваюць заработную плату, асабістую майстэрню. І, канешне, гэта вельмі спрыяльны для творчасці асяродок — пяць скульптураў, пяць жывапіснаў і пяць графікаў. У мяне пяць студэнтаў, такім чынам, можна казаць амаль пра індывідуальнае навучанне. Мы імкнемся захаваць акадэмічны рэалістычны напрамак у творчасці. Мы не ўганяем моладзь у пракрустава ложа стандарту. Тым не менш маем задачу ў нейкай ступені захаваць славянскі рэалістычны напрамак у тэме і рамястве. Пошукі сябе — працэс натуральны, але нельга рабіць пошукі без школы і прафесіяналізму. Без школы гэта нават небяспечна.

— Чаму?

— Калі густ будзе дыктаваць абыяцель, мастак, які не мае

грунтоўнай адукацыі, пойдзе на паводзе, а гэта згубна для мастацтва і культуры. Беларуская мастацкая школа, нягледзячы на ўсе складанасці і праблемы апошніх гадоў, з'яўляецца адной з самых моцных у свеце. І гэта не толькі наша думка. Маладыя беларускія мастакі становяцца ўдзельнікамі разнастайных біенале, конкурсаў, перамагаюць у іх.

— Георгій Георгіевіч, давайце звернемся да вашай грамадскай дзейнасці, а гэта значыць, да супрацоўніцтва з Домам дружбы.

— Гэта не толькі мая дзейнасць, як вы кажаце. Уся наша сям'я непарўна звязана з ім вось ужо гадоў 40. А жонка мая Наталля Мікалаеўна заўсёды прымала актыўны ўдзел у многіх мерапрыемствах. Мы фактычна парадніліся з Домам дружбы і шчыра з ім супрацоўнічаем. Я ўваходжу, да прыкладу, у Нацыянальнае таварыства дружбы "Беларусь — Куба", "Беларусь — Індыя". Узначальваю таварыства "Беларусь — Швейцарыя".

Я наогул лічу Дом дружбы добрай ідэяй, якая з'яўляецца значнай для дзяржавы.

Нельга недаацэньваць і гуманітарную дапамогу, якая прыходзіць у Беларусь дзякуючы Дому дружбы. Дапамога магла б быць больш дзейснай, калі б у сферы гуманітарнай дзейнасці было менш фармалізму.

— Як нарадзілася ваша супрацоўніцтва з Домам дружбы?

— Калі з'явілася магчымасць арганізоўваць першыя сустрэчы з іншаземцамі, Мінск пачалі наведваць замежныя госці, іх трэба было знаёміць з беларускім мастацтвам. Мне здаецца, наша сям'я падыходзіла для гэтага вельмі добра. Мы з задавальненнем прымаем у сябе людзей, якія прыязджаюць да нас з розных краін. І самім даводзілася шмат ездзіць, каб прадстаўляць Беларусь. Час ад часу ў Доме дружбы адбываюцца выставы, у якіх з задавальненнем бяром удзел. Апошняя прадстаўляла свае работы Кацярына.

Цяпер, калі прайшло шмат гадоў, аддаеш належнае дзейнасці Дома дружбы і ўспамінаеш шматгадовага

старшыню БелТД Арсена Ваніцакага. Нельга не аддаць належнае яго энергіі і зольнасці аб'яднаць вакол сябе самых розных людзей. Менавіта ён змог стварыць сапраўдны клуб падтрымкі Дома дружбы. Мы не толькі прэзентавалі сваю краіну замежным гасцям, але і лепш разумелі адзін аднаго. І прыемна ўсведамляць, што ў 1993 годзе Міжнародны рэгістр зорак прысвоіў яго імя зорцы. Яна знаходзіцца ў сузор'і Аўрыге.

— Што дае вам праца ў Таварыстве дружбы?

— Хочацца прымаць удзел у жыцці грамадства, і Таварыства дружбы дае такую магчымасць. У наш дастаткова прагматычны час супрацоўніцтва на такім добрым чалавечым узроўні шмат чаго вартае. Нашы стасункі з Домам дружбы ўжо сталі добрай звычайнай. Нам цікава зносіны з самымі рознымі людзьмі.

Хочацца нагадаць гісторыю з амерыканцамі. Паўны час з ЗША прыязджала шмат людзей. І мы праз Дом дружбы падтрымлівалі з імі стасункі — сустракаліся, прымалі ў сябе. Потым яны перасталі тут бываць. І што цікава — зусім нядаўна, якраз на хвалі антыбеларускіх выказванняў у Амерыцы, мы атрымалі ліст ад нашых знаёмых з ЗША. Яны з цэплым успаміналі сустрэчы ў Мінску і казалі, што добра памятаюць, якія беларусы прыемныя людзі. Тут варта значнацца і наша дзяціна. І разам са сваім мужам нам шмат дапамагае ў перакладзе, калі ён патрэбны.

Такім чынам працягвае працаваць народная дыпламатыя. У Доме дружбы заўсёды падтрымліваецца добры тонус — адчуванне сваёй неабходнасці і значнасці. І супрацоўнікі Дома дружбы, якім зараз складана працаваць з-за няпростай сітуацыі вакол Беларусі ў свеце і з-за фінансавых праблем, умеюць стварыць прыемную атмасферу і для беларускіх, і для замежных партнёраў.

Алена СПАСЮК.

НА ЗДЫМКУ: Георгій ПАПЛАЎСКІ.

Фота з сямейнага архіва.

Элеанора СКУРАТАВА, кандыдат педагагічных навук, дацэнт, загадчыца канцэртным аддзелам Белдзяржакадэміі музыкі:

"БелТД — супольнасць гуманных прафесіяналаў..."

— Элеанора Мікалаеўна, як пачалося ваша супрацоўніцтва з Беларускім таварыствам культурнай сувязі з замежнымі краінамі, якое 7 красавіка святкуе свой 80-гадовы, а Дом дружбы 50-гадовы юбілей?

— Піяністка Людміла Матукоўская многа гадоў супрацоўнічала з БелТД, і з яе лёгкай рукі я таксама далучылася да работы з гэтай установай. І наша супрацоўніцтва працягваецца ўжо дваццаць пяць гадоў.

Што нам падабаецца, і чаму нашы студэнты лічаць вялікім гонарам там выступаць? Таму што ўсё, што арганізоўвае БелТД, уся работа, якую праводзіць Дом дружбы, ідзе ад душы. Трэба падкрэсліць, што людзі, якія там працуюць, выконваюць сваю работу прафесійна і заўсёды дакладна вызначаюць тэмы мерапрыемстваў, ніколі не дапускаюць зрываў, недакладнасцей. Калі нас запрашаюць упрыгожыць святы, даруюць нешта зрабіць, таксама стараемся ўсё правесці належным чынам. Тым больш, што студэнты — сябры Дома дружбы — музыканты высокага прафесійнага ўзроўню, сярод іх многа лаўрэатаў міжнародных конкурсаў. Вядома, маладыя таленты заўсёды хвалююцца, але ім вельмі падабаецца выступаць у гэтай утульнай зале, дзе вельмі добрая акустыка і вельмі стары раяль, але ёсць надзея, што з нагоды юбілею найдудуцца спонсары, якія зробяць падарунак Дому дружбы ў выглядзе новага раяля.

— У якіх мерапрыемствах вы прымаеце ўдзел?

— Дапамагаем у правядзенні вечарын, свят, выступаем перад глядачамі. Іншы раз мы выконваем асобныя нумары, якія ўпрыгожваюць святы, а бывае, што і прадстаўляем вялікія праграмы. Незабывальных вечарын не злічыць, але першымі ўзгадваюцца іпрэзы, прысвечаныя культурнай спадчыне Германіі XVII-XX стагоддзяў, Яўгену Догу, дзе выконвалася музыка гэтага знакамітага малдаўскага кампазітара. Мы праводзілі вечарыны, прысвечаныя жыццю і творчасці асобных кампазітараў: Феранца Ліста, Федэрыка Шапэна, Караля Шыманоўскага і іншых. Гэтыя мерапрыемствы арганізаваліся таварыствамі "Беларусь — Польшча", "Беларусь — Венгрыя", "Беларусь — Аўстрыя" і іншыя.

— Якая самая яркая падзея адбылася ў Доме дружбы?

— Цікава тут праводзіць кітайскі Новы год. Вывучылі асаблівасці, традыцыі Кітая і стараюцца дакладна іх паказаць. А наогул, мне ўсё падабаецца, што адбываецца ў БелТД: весела, цікава, шчыра, многа розных падзей, знакамітых людзей.

— Чо б вы хацелі пажадаць Таварыству ў канун юбілею?

— Перш за ўсё Ніне Івановай, кіраўніку гэтай установы, здароўя і незгасальнай энергіі, таму што яна разумная, прыгожая, дыпламатычная. Яна ў сабе акумулюе ўвесь свет. Каманду падабрала вельмі добрую. Зараз з'яўляецца моладзь, якая хутка разумее, што трэба працаваць многа і цікава, прыносіць свежыя сілы.

Гутарыла Валянціна ГРЫШКЕВІЧ.

**Ніна ІВАНОВА, старшыня прэзідыума
Беларускага таварыства дружбы і культурнай
связі з замежнымі краінамі:**

"Народная дыпламатыя" пазбаўлена клаўстрафобіі

Пастаяннае пашырэнне кантактаў з замежнымі партнёрамі, усталяванне новых сувязей з грамадскімі арганізацыямі і творчымі калектывамі, азнамленне замежжа з Беларуссю і беларускай культурай, данясенне суветных іздэўраў да Радзімы — прыярытэтыя напямкі дзейнасці Беларускага таварыства дружбы і культурных сувязей з замежнымі краінамі. Супрацоўнікі Дома дружбы не толькі падтрымліваюць традыцыі народнай дыпламатыі, якія былі закладзены яшчэ ў 20-ыя гады мінулага стагоддзя, але і прапаноўваюць новыя. Аб дзейнасці Таварыства сёння расказвае старшыня прэзідыума Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі Ніна ІВАНОВА:

— Як і раней мы надаём вялікае значэнне ўмацаванню двухбаковых сувязей з замежнымі грамадскімі, культурнымі, навуковымі аб'яднаннямі, творчымі калектывамі, удзельнічаем у нацыянальна-культурным адраджэнні, працягваем практыку правядзення розных мерапрыемстваў — Дзён і Тыдняў культуры, тэматычных вечарын. Асабліваю ўвагу звяртаем на маладзёжныя праграмы. Важна не толькі сфарміраваць у моладзі нацыянальную самасвядомасць, але і далучыць да скарбаў суветнай культуры. Інтэнсіўны маладзёжны абмен прыносіць свае станоўчыя вынікі, мы больш даведваемся адзін пра аднаго, умацоўваем давер, узнікаюць сімпатыі і жаданне працаваць разам.

Штогод мы прымаем нашых сяброў з нямецкага Клуба дружбы "Майнц — Мінск". Арганізуюем паездкі ў Майнц для беларускіх вучняў, прадстаўнікоў аб'яднання былых усходніх рабочых і малалетніх вязняў. З 2005 года падобную праграму распачалі з клубам "Бон — Мінск". Група моладзі наведвала Бон, дзе для іх была падрыхтавана спецыяльная праграма. Беларусы пазнаёміліся з аднагодкамі з іншых краін, размаўлялі з імі, даведаліся аб іх меркаваннях і поглядах на падзеі Другой суветнай вайны, многія з'явілі сучаснасці.

Шукаем магчымасці рэалізацыі гуманітарных праграм, галоўнай мэтай якіх з'яўляецца аказанне дапамогі пацярпелым ад Чарнобыльскай аварыі раёнам Беларусі. Вялікую ўвагу Дом дружбы надае ўсталяванню пабрацімскіх сувязей паміж гарадамі. Менавіта Таварыства выступіла ініцыятарам стварэння Асацыяцыі пародненых гарадоў. Зараз усталяваны сувязі 40 беларускіх гарадоў з партнёрамі ў 24 краінах свету. Акрамя гэтага, супрацоўнікі Дома дружбы працуюць над замацаваннем сувязей з беларускай дыяспарай за рубяжом, а таксама прадстаўнікам нацыянальных меншасцей, якія пражываюць у Беларусі.

— Ніна Сямёнаўна, прывядзіце прыклады найбольш плённага супрацоўніцтва?

— Цеснае дзелавое і сяброўскае партнёрства ўсталявалася паміж БелГД і таварыствам "Польшча — Усход", таварыствамі "Беларусь — Польшча", якім ужо шмат гадоў кіруе прафесар БДУ Леанід Лойка, і "Польшча — Беларусь". Кожны год польскія калегі арганізуюць адпачынак беларускіх дзяцей у аздараўленчых цэнтрах Польшчы, экскурсіі па цікавых гістарычных мясцінах краіны, сустрэчы з равеснікамі. З 1994 года ў Польшчы па ініцыятыве нашых партнёраў пры падтрымцы Міністэрства адукацыі

Польшчы і варшаўскага ўніверсітэта праводзіцца Усяпольская алімпіяда па беларускай мове. Падвядзенне вынікаў алімпіяды традыцыйна адбываецца ў Мінску ў нашым Доме дружбы. Традыцыяй стала таксама штогадовае падпісанне Пратакола аб супрацоўніцтве паміж таварыствамі "Польшча — Беларусь" і "Беларусь — Польшча". У адпаведнасці з ім у Беларусі праводзіцца Дні польскай культуры, у рамках якіх адзначаюцца нацыянальныя святы, літаратурныя, музычныя вечарыны, выставы, канцэрты. У Польшчы праходзяць мерапрыемствы, прысвечаныя Дням Незалежнасці Рэспублікі Беларусь: канферэнцыі з удзелам беларускіх і польскіх навукоўцаў, медыкаў, пісьменнікаў, журналістаў, персанальных выставы беларускіх мастакоў, выступленні беларускіх музыкантаў.

Доўгі час мы супрацоўнічаем з таварыствам "Беларусь — Японія", узначальвае якое дырэктар Інстытута радыялогіі НАН Беларусі акадэмік Яўген Канапля, і з партнёрскай арганізацыяй — таварыствам "Японія — краіны Еўразіі". Дамова аб прыняццях супрацоўніцтва паміж гэтымі арганізацыямі была падпісана яшчэ ў 1992 годзе. Адным з пунктаў стала дамоўленасць аб аб'яднанні намаганняў у сумесных дзеяннях па мінімізацыі вынікаў

катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. Японскія партнёры арганізавалі рух дапамогі і канкрэтнай падтрымкі ахвярам аварыі, забяспечылі прыезд у Беларусь дэлегацыі спецыялістаў у галіне атамнай энергетыкі, біяхімікаў, пісьменнікаў, журналістаў, урачоў для азнамлення са становішчам Беларусі і аказання дапамогі ахвярам радыяцыі. Як правіла, члены дэлегацыі прывозяць для дзіцячых бальніц медыкаменты, лекі, дзіцячае харчаванне.

Такім чынам можна гаварыць пра ўсё 36 таварыстваў, што ў складзе Дома дружбы. Напрыклад, актыўныя — таварыствы "Беларусь-Латвія" (кіраўнік паэт Сяргей Панізнік), "Беларусь — Літва" (старшыня Саюза тэатральных дзеячаў Беларусі драматург Аляксей Дудараў), "Беларусь — Расія" (паэтка, рэдактар часопіса "Малодосць" Раіса Баравікова), "Беларусь — Балгарыя" (загачык аддзела Інстытута мовазнаўства НАН Беларусі, доктар філалагічных навук Геннадзь Цыхун), "Беларусь — Швейцарыя" (мастак, акадэмік НАН Беларусі Георгій Паплаўскі), "Беларусь — Украіна" (рэктар БДУ Васіль Стражаў), "Беларусь — Кітай" (міністр інфармацыі Уладзімір Русакевіч), "Беларусь — Нарвегія" (журналіст Аляксандр Шабалін), іх партнёры ў замежных краінах.

**Сяргей КРАСОЎСКІ, старшыня
Мінскай асацыяцыі інвалідаў
вайны ў Афганістане:**

"Нас згуртаваў Дом дружбы..."

— З 1990 года пачалося супрацоўніцтва Дома дружбы і Мінскай асацыяцыі інвалідаў вайны ў Афганістане. Вялікую ўдзячнасць за падтрымку і дапамогу, што былі аказаны Таварыствам дружбы інвалідам вайны ў Афганістане, а таксама сем'ям загінуўшых воінаў, выказвае старшыня Асацыяцыі Сяргей КРАСОЎСКІ:

— Калі б не было Таварыства дружбы, не існавала б і нашай асацыяцыі, бо згуртаваў нас Дом дружбы, які аднойчы сабраў у сваіх сценах інвалідаў вайны ў Афганістане. Пасля гэтага Таварыства пачало запрашаць нас на ўсе культурныя і афіцыйныя мерапрыемствы. Аднойчы, на сустрэчы прадстаўнікоў дабрачынных арганізацый, што супрацоўнічаюць з Домам дружбы, мы пазнаёміліся з доктарам Карлам Фрыдрыхам Фаем з Германіі. Дзякуючы яму, некалькі інвалідаў былі зроблены бласлаўныя аперацыі, падабраны пратэзы. Разам з Домам дружбы мы выдалі кнігу аб гэтым нямецкім чарадзеі.

Як старшыня Мінскай асацыяцыі інвалідаў вайны ў Афганістане, я з'яўляюся членам прэзідыума Таварыства дружбы. Усяго ў Асацыяцыі 240 інвалідаў. Таварыства дружбы выдзяляе нам памяшканні для сустрэч і нарад.

Праз БелГД мы атрымліваем мыліцы, інвалідныя калёскі, ложка, медыкаменты. Дзякуючы Таварыству, дзеці "афганцаў" адпачываюць у аўстрыйскіх і нямецкіх сем'ях. Аказваецца дапамога сем'ям загінуўшых воінаў. Дзеці аздараўляюцца за мяжой, маці і ўдовы заўсёды запрашаюцца на выставы, Дні культур іншых краін, літаратурныя вечары, што праходзяць у Доме дружбы.

Партнёрская дабрачынная арганізацыя Дома дружбы, напрыклад, "Саюз працоўных самарыцяў", запрашаюць нас у Германію, дзе мы знаёмімся з сістэмай адаптацыі інвалідаў.

І мы не любім быць ў даўзе, дапамагем Таварыству як можам. Пры Асацыяцыі існуе падізнаны кадэцкі корпус, кадэты дапамагаюць пры разгрузцы фур гуманітарных канвоіў...

Самыя галоўныя сувязі — душэўныя. У Доме дружбы заўсёды заходзіць з адкрытым сэрцам і ведаеш, што табе дапамогуць. Ніна Іванова, Анатоль Шынкевіч, Галіна Пяткевіч, Золя Пацёмкіна ствараюць дабро і не чакаюць нічога ўзамен. Вялікі ім за гэта дзякуй!

Кацярына НЕМАГАЙ.

Падзяка

Таварыства выказвае ўдзячнасць сваім партнёрам

Таварыства дружбы ўдзячна беларускім партнёрам — Беларускаму фонду культуры, Міністэрству замежных спраў Рэспублікі Беларусь, Міністэрству культуры Рэспублікі Беларусь, Інстытуту імя Гётэ, Польскаму інстытуту, дыпламатычным прадстаўніцтвам замежных краін у Беларусі, а таксама пасольствам Рэспублікі Беларусь за мяжой.

На сённяшні дзень БелГД мае 88 партнёрскіх арганізацый і фондаў у 31 краіне. У іх ліку фонд "Дзеці Чарнобыля" зямлі Ніжня Саксонія (Германія), таварыства дружбы "Графства Паўночны Трондэлаг-Мінск/Беларусь" (Нарвегія), Філасофска-палітычная акадэмія/Таварыства сакратаўскай філасофіі (Германія), фонд "Дапамога дзецям Беларусі" (Аўстрыя), школа Рамапа (ЗША), асацыяцыя "Французская народная дапамога" (Францыя), Акцыя пакалення (Германія), Таварыства супрацоўніцтва з краінамі Усходняй Еўропы (Германія), Асацыяцыя

"АЛІСА — гуманітарная дапамога" (Францыя), Таварыства "Польшча — Усход", Фонд "Карытас Герасдорф" (Аўстрыя), фонд "Ініцыятыва для дзяцей Чарнобыля" (Германія), клуб "Майнц — Мінск" (Германія), фонд "Сацыяльная дапамога і лагістыка" (Германія), таварыства "Альзас — Беларусь" (Францыя), таварыства "Невер — Мінск" (Францыя) і многія іншыя.

Таварыства ўдзячна сваім замежным сябрам за плённае супрацоўніцтва на працягу доўгіх гадоў, а таксама за тую дапамогу, што была аказана ахвярам радыяцыі ў постчарнобыльскі перыяд. Намаганнімі сяброў у Беларусь паступала медыцынскае абсталяванне, медыкаменты і іншыя гуманітарныя грузы. Тысячы дзяцей, якія пацярпелі ад Чарнобыльскай катастрофы, і зараз працягваюць аздараўленне за мяжой, пражываючы ў італьянскіх, нямецкіх, аўстрыйскіх, французскіх, польскіх сем'ях...

Гуманітарная дапамога з Індыі. 1992 г.

Віншаванне

У ХУНБІНЬ, Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Кітайскай Народнай Рэспублікі ў Рэспубліцы Беларусь:

“Мы лічым Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі ўнікальным мастом узаемазнага пазнання і разумення паміж нашымі народамі”

— Пачатак на 1-й стар. —

чым Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі ўнікальным мастом узаемазнага пазнання і разумення паміж нашымі народамі, і яно выдатна апраўдала сябе. Асабіста я вельмі паважаю кіраўніцтва Таварыства і яго супрацоўнікаў, таму што на фоне велізарных палітычных пераменаў кіраўніцтва гэтай арганізацыі не змяніла сваю пазіцыю, а яго супрацоўнікі пры мізэрнай зарплате застаюцца на сваіх пасадах.

— Як даўно Пасольства Кітая супрацоўнічае з Таварыствам, і якія значныя падзеі знайшлі адлюстраванне ў вашых сумесных праектах?

— Таварыства дружбы рэгулярна арганізоўвае мерапрыемствы з нагоды юбілею ўстанавлення дыпламатычных адносін паміж нашымі краінамі. Нацыянальны дзень Кітайскай Народнай Рэспублікі. А штогод напярэдадні традыцыйнага свята кітайскага народа — Свята вясны — Таварыства арганізоўвае святочную сустрэчу паміж кітайцамі і актывістамі беларуска-кітайскай дружбы, што дае нам, кітайцам, якія знаходзяцца за рубяжом, духоўную цеплыню і пачуццё дому. Нездарма кітайскія студэнты кажуць, што ў Доме дружбы заўсёды знаходзяцца сябры.

Таварыства дружбы сумесна з нашым пасольствам праводзіць таксама мерапрыемствы палітычнага характару. У верасні мінулага года мы разам правялі вечар, прысвечаны 60-годдзю Перамогі Кітая над Японіяй і перамогі ў сусветнай антыфашысцкай вайне. Было падкрэслена вялікае значэнне гэтай перамогі для ўсяго прагрэсіўнага чалавечтва, заяўлена аб нашай рашучасці не дапусціць новай сусветнай вайны. Беларускія ветэраны ўспаміналі, як яны змагаліся з нямецкімі і японскімі фашыстамі, а мы, мірнае пакаленне, выказалі ім самую вялікую ўдзячнасць і павагу. Такое мерапрыемства збліжае нашы народы, яно вучыць моладзь змагацца за мір ва ўсім свеце.

— Ці ёсць аналагічныя арганізацыі ў вашай краіне, і як яны працуюць?

— І ў Кітаі існуе аналагічная грамадская арганізацыя — Усекітайскае народнае таварыства дружбы з зарубежнымі краінамі. Яно мае аддзяленні ва ўсіх правінцыях, паветах. Паміж нашымі таварыствамі дружбы — даўня сярэаўскай сувязі. Я думаю, што яны, як другі канал дыпламатыі, будуць адыгрываць важную ролю ў справе ўмацавання дружбы паміж народамі і абароны міру ва ўсім свеце.

— Што б вы хацелі пажадаць Таварыству напярэдадні юбілею?

— Як пасол дружэлюбнай краіны сардэчна жадаю Беларускаму таварыству дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі новых поспехаў у рабоце, а яго супрацоўнікам моцнага здароўя, сямейнага шчасця.

Гутарыла Валянціна ГРЫШКЕВІЧ.

Анатоль ВЯРЦІНСКІ, заслужаны дзеяч культуры, ганаровы старшыня праўлення таварыства “Беларусь — Кітай”, сябра таварыства “Беларусь — Латвія”:

“Арсен Ваніцкі — вартавы міру і сяброўства на планеце Зямля”

Ясна ўсведамляю сёння: адны з самых лепшых, самых светлых, можа, старонак маёй біяграфіі — чалавечай, грамадскай, творчай — звязаны ў значнай меры з Домам, вядомым не толькі ў сталіцы, але і ва ўсёй Беларусі, і, думаю, не толькі ў Беларусі, але і далёка за яе межамі, у шмат якіх краінах свету, з Домам, што знаходзіцца ў некалькіх кроках ад плошчы Перамогі, на вуліцы Захарава, 28, з Домам, які мы звычайна называем Домам дружбы. Поўная, афіцыйная яго назва “Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі”. Але ў дадзеным выпадку строгае, афіцыйнае цесна перапылося з грамадскажыццёвым, агульначалавечым, а агульначалавечым — з асабістым шмат каго з нас. І сталася так, што гэтае, удала скарачанае “Дом дружбы” набыло з цягам часу гучанне пудадзейнага пароля “Куды ідзе? — У Дом дружбы”, “Сустранемся ў Доме дружбы!” і гэтак далей.

На Захарава, дваццаць восем, запрашаем, ласкава просім. Запрашаем не ваяваць — мірна гутарыць, сябраваць. Запрашаем з мэтай адною — быць сябрамі, быць раднёю, быць сям’ёю людской, — незалежна, ці ты свойскі, ці ты з замежжа. Расчыняем гасцінна дзверы — дзеля згоды, любові і веры. Неспакойны час, час напружаны?

Але ж ёсць такі Дом — Дом дружбы.

Ніна ІВАНОВА, старшыня прэзідыума Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі:

Народная дыпламатыя пазбаўлена клаўстрафобіі

— Пачатак на 7-й стар. —

краінах і іншых. Вельмі ініцыятыўнае таварыства “Беларусь — Францыя”: ледзь не кожны месяц праводзіць розныя мерапрыемствы. Радуе той факт, што з’яўляюцца новыя таварыствы. Так, у 2004 годзе было створана таварыства “Беларусь — Кіпр”.

— У Беларусі шмат сяброў за мяжой...

— Іх, на шчасце, так шмат, што пералічыць усіх проста немагчыма. Назаву некаторых — доктар Карл Фрыдрых Фай з Германіі, кіраўнік фонду “Школа Рамапо” Дональд Кэрнс з ЗША, пасол Мальтыйскага ордэна барон Фон Фурхер, старшыня таварыства “Польшча — Беларусь” Баляслаў Хмяльнінскі, старшыня таварыства “Польшча — Усход” Стэфан Наврат, а таксама кіраўнікі

Але ж ёсць такі Дом — Дом даверу.

Расчыняем гасцінна дзверы... Запрашаем, ласкава просім — На Захарава, дваццаць восем!

Гэтыя радкі былі напісаны мною колькі гадоў таму па просьбе тагачаснага, скажу так, гаспадары Дома дружбы, афіцыйна — старшыня прэзідыума Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі Арсена Мікалаевіча Ваніцкага. Я да гэтага ніколі не пісаў вершаў па заказу. Не хацеў, не ўмеў, не пагаджаўся пісаць. А тут... Адночы, прыветна сустраўшы з уласцівай для яго ўсмешкай, ён раптам сказаў: “Ёсць справа. Просьба будзе да цябе... І ведаеш якая? Падобраны, у Таварыства павінен быў бы быць свой гімн. Але на гімн мы не прэтэндуем. А вось каб з’явіўся верш, прысвечаны працы Таварыства... Тут з дня ўдзень гучаць песні, прамовы,

вершы... А вось верша пра сам Дом дружбы няма. Ці не ўзяўся б? Га? Падумаў і натхніся...” Падумаў і натхніўся.

Так напісаліся прыведзеныя вышэй радкі. Не маглі не напісацца. І не толькі таму, што шмат чаго добрага звязвала мяне з Домам дружбы, з цікавай, разнастайнай дзейнасцю Таварыства і непасрэдна з яго нязменным кіраўніком. А яшчэ і таму, што ў згаданых яго словах, у яго голасе гучалі тады, добра памятаю, такая шчырая, непадробная зацікаўленасць, адначасова службовая і чалавечая, такія адказнасць і гонар за працу сваю, за сваю справу, нялёгкаю, але загое вельмі важную, высакародную, што нельга было не ацаніць тыя словы па вартасці, не зрагаваць на іх адэкватна.

Падобнае адчуванне я перажыў і яшчэ адзін раз, тады, калі Арсен Ваніцкі запрасіў паслухаць — у яго выкананні — раздзелы свайго будучай кнігі “Адценні жыцця”. (Яна пабачыла свет у высакакаснай рэдакцыі і багатым мастацкім афармленні ў выдавецтве “Чатыры чвэрці”). Памятаю, як аўтар, адрываючыся ад рукапісу, усё пытаўся: “Ну як? Хацелася ж напісаць так, каб было відаць, што такое народная дыпламатыя, што рабіла і робіць Таварыства дружбы дзеля аднасці людзей і супрацоўніцтва паміж народамі і краінамі. Такую справу нельга было рабіць аб’якава, без належнай маральнай і душэўнай аддачы”.

Так, ён годна нес службу народнага дыпламата, годна выконваў высакародны абавязак вартавога міру і сяброўства на планеце Зямля.

НА ЗДЫМКУ: Арсен ВАНІЦКІ (у цэнтры).

Дабрачынцы

Анатоль ШЫНКЕВІЧ, намеснік старшыні прэзідыума БелТД:

“Нашы сябры — людзі справы

З пачатку 90-ых гадоў мінулага стагоддзя з Таварыствам дружбы і культурных сувязей актыўна супрацоўнічаюць замежныя дабрачынныя фонды і арганізацыі. Аб дабрачынных праектах Дома дружбы расказвае намеснік старшыні Анатоль ШЫНКЕВІЧ.

— Анатоль Валянцінавіч, з якімі дабрачыннымі арганізацыямі супрацоўнічае Таварыства дружбы?

— У першую чаргу я б адзначыў нямецкі фонд “Дзеці Чарнобыля”, з якім мы ўзаемадзейнічаем больш за 12 гадоў. За гэты час нашы нямецкія сябры перадалі каля 140 апаратаў ультра-гукавой дыягностыкі. З іх дапамогай практычна ўсе раённыя бальніцы ўжо забяспечаны такімі апаратамі, некаторыя бальніцы ў Гомелі і Магілёве атрымалі па два апараты. Гэта маштабная дабрачынная праграма: кошт кожнага апарата — 30-40 тысяч еўра. Фонд і сёння дастаўляе нам гуманітарную дапамогу. У асноўным, гэта апараты УГД, медыкаменты. Зараз чакаем чарговы гуманітарны канвой з двума апаратамі і медыкаментамі.

Больш за 10 гадоў Таварыства супрацоўнічае з “Бельгійскім Мальтыйскім ордэнам”. Двойчы ў год, вясной і ўвосень, ад іх прыходзіць канвой гуманітарнай дапамогі. А гэта медыкаменты, медыцынскія прыналежнасці аднаразавага выкарыстання.

Сярод нашых старэйшых партнёраў — французская асацыяцыя медыкаў з горада Фёрэ “АЛІСА — гуманітарная дапамога”. З ёй Дом дружбы супрацоўнічае таксама больш як 12 гадоў. За гэты час атрымалі каля 30 канвоў гуманітарнай дапамогі.

фонду “Дзеці Чарнобыля” Зямлі Ніжняй Саксонія прафесар Экель і яго намеснік Марлен Робін-Він, кіраўнік грамадскай арганізацыі “Ініцыятыва для дзяцей Чарнобыля” горада Рэнсбург Фрын Арэнс, кіраўнік фонду “Дзеці Чарнобыля” горада Бад-Дабера Відэрун Рэвальд, кіраўнікі Саюза рабочых самарыян Зямлі Шлезвіг-Гальштэйна Клаўс Клінгер і Герс Рорд; актывісты Асацыяцыі французскіх медыкаў “АЛІСА — гуманітарная дапамога” Клод Пленье, Жак Пёці, Жан Мішэль Ташон, Французскай народнай дапамогі — Жан Луі Каленс, П’ер Купэн, фонду “Дапамога Эрыка” Увэ Класон са Швецыі і шмат іншых. Вялікая ім усім удзячнасць!

— Якія найбольш значныя мерапрыемствы плануецца правесці ў гэтым годзе?

— Працуем над падрыхтоўкай мерапрыемстваў па папулярызацыі беларускай культуры за мяжой. Запланавана правесці Дні культуры Беларусі на Кіпры, у Польшчы, Францыі і Германіі. У Беларусі пройдуць Дні Славакіі, Швейцарыі, Турцыі, Кіпра, Нямецкі Тыдзень. У Таварыстве на працягу года будуць праводзіцца вечары, прысвечаныя знамянальным датам і падзеям у культурным жыцці краін-партнёраў БелТД, выставы, семінары, канферэнцыі і “круглыя сталы” з удзелам беларускіх і замежных навукоўцаў, грамадскіх і культурных дзеячаў. Шэраг мерапрыемстваў і праграм пройдзе з нагоды 20-годдзя аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

7 красавіка будзем адзначаць 80-годдзе нашага Таварыства. Пройдзе ўрачыстае пасаджэнне пра-

ўлення, у якім прымуць удзел многія нашы замежныя сябры і партнёры, кіраўнікі дыпмсіі, кіраўнікі і прадстаўнікі дзяржаўных устаноў, а таксама ветэраны Таварыства. Запрошаны і журналісты, якія асвятляюць дзейнасць Дома дружбы. Удзельнікі прывітаюць творчыя калектывы, якія прэзентуюць культуру Беларусі за мяжой, — хор імя Цітовіча, ансамблі “Купалінка”, “Вокс-арыентс”. Агульная колькасць гасцей чакаецца да 130-140 чалавек.

А з 24 па 27 красавіка пройдзе прэзентацыя нашых праграм і праектаў у Доме нацыянальнасцей у Маскве.

Кацярына НЕМАГАЙ.
НА ЗДЫМКУ: (на 7-й стар.) Ніна ІВАНОВА.
Фота Сяргея ДЗЕНІСЕНКІ.

Уладзімір ГІЛЕП, старшыня Грамадскага аб'яднання "Беларускі фонд культуры":

"Ад зборнікаў "Вяртанне" пара перайсці да стварэння каталогаў страчаных каштоўнасцей: архіўных, бібліятэчных, музейных..."

— Уладзімір Аляксандравіч, у Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь зацверджаны склад пастаянна дзеючай Рабочай групы па пытаннях пошуку, вяртання і ўводу ў навуковы і культурны ўжытак страчаных беларускіх гісторыка-культурных каштоўнасцей. Удакладніце, калі ласка, з якой нагоды яна была створана, якія яе задачы?

— Газета "Голас Радзімы" паліадуна асвятляе праблему рэстытуцыі. На яе старонках з'яўляюцца сенсацыйныя матэрыялы. Але я хацеў бы паглыбіцца ў сутнасць актуальных праблем. Перш за ўсё трэба сказаць, што камісія "Вяртанне" пры "Беларускім фондзе культуры", якую ўзначальвае Адам Мальдзіс, працуе каля дваццаці год. Яна была створана па ініцыятыве Адама Мальдзіса і Івана Чыгрынава. У гэтую камісію ўвайшлі найбольш дасведчаныя ў гэтай галіне людзі — такія, як Таццяна Рошчына з Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, Віталь Скалабан з Нацыянальнага архіва, Уладзімір Адамушка, старшыня Дзяржаўнага камітэта па архівах і справаводствам, Аркадзь Тоўсцік, журналіст, сакратар камісіі і іншыя. Уваходжу таксама і я. За час яе існавання было вельмі многа працавана матэрыялаў, і, каб працаванае не знікла, было прынята рашэнне выдаваць зборнікі пад агульнай назвай "Вяртанне".

Пад уплывам эйфарыі першых вынікаў работы нам здавалася, што выяўленыя каштоўнасці будуць вяртацца ў краіну адна за другой. Потым мы зразумелі, што ніхто нікому нічога не верне проста так. Таму змяніліся падыходы да работы камісіі: сталі ўдзяляць больш увагі выяўленню і вывучэнню таго, што і дзе знаходзіцца за мяжой. У зборнікі пачалі ўключаць матэрыялы, у якіх размова ішла пра сумеснае выкарыстанне каштоўнасцей, якія знаходзяцца за межамі краіны. Каб разам уводзіць беларускія каштоўнасці ў навуковы ўжытак, выкарыстоўваць у якасці экспанатаў на сумесных выставах, у экспазіцыях музеяў, каб можна было рабіць копіі і выкарыстоўваць іх на радзіме. Гэта тычыцца ў першую чаргу архіваў і музеяў.

Выдадзена сем тамоў такіх матэрыялаў, падрыхтаваны восьмы, які ляжыць ужо два гады, бо няма сродкаў, каб яго надрукаваць.

Камісія "Вяртанне" неаднойчы ставіла пытанне перад дзяржаўнымі ўстановамі, перад асобамі, якія зацікаўлены ў гэтым, аб неабходнасці стварэння дзяржаўнай структуры, якая займалася б гэтай праблемай. Прыводзім прыклады з іншых краін, тых жа Расіі, Польшчы, Літвы, Украіны: няма адной схемы, усюды па-рознаму вырашаюць гэту праблему,

але ў кожнай з гэтых краін ёсць дзяржаўныя структуры, якія канкрэтна займаюцца праблемай рэстытуцыі. Выступленне Прэзідэнта Беларусі ў Акадэміі мастацтваў, дзе ён упершыню ўслых сказаў аб неабходнасці звярнуць увагу на праблему беларускіх каштоўнасцей за межамі краіны, сапраўды засведчыла аб змяненні адносін да гэтай тэмы. Мы вярталі іншым: і Расіі, і Украіне каштоўнасці, якія ім належыць, а нам — нішто. Пасля гэтага выказвання было накіравана даручэнне ў Міністэрства замежных спраў і пры ім быў вызначаны Пасол па асобных даручэннях Наталія Дрозд, якая пачала грунтоўна займацца праблемай рэстытуцыі. Яна дакладна вывучыла праблему, складала некалькі інфармацыйных лістоў, якія трапілі да міністра, Старшыні Савета Міністраў, Прэзідэнта. У адказ нашым пасольствам за межамі Беларусі былі накіраваны даручэнні. Самае галоўнае з іх лічу тое, што ва ўвесь двухбаковы перагаворны працэс між краінамі ўключаецца праблема страчаных каштоўнасцей Беларусі. Зараз гэты напрамак работы выдзеліў Пасол па асобных даручэннях Уладзімір Шчасны.

Паўстала пытанне стварэння спецыяльнай Рабочай групы, якая б выпрацавала прапановы па далейшай рабоце. У лютым у Міністэрстве культуры сабраліся ўсе члены Рабочай групы па пытаннях пошуку, вяртання і ўводу ў навуковы і культурны ўжытак страчаных беларускіх гісторыка-культурных каштоўнасцей. Быў абмеркаваны шэраг пытанняў і першае з іх — пашырэнне інфармацыі аб праблемах рэстытуцыі. Адам Мальдзіс і я зрабілі даклад аб той рабоце, якая была выканана Беларускім фондам культуры і камісіяй "Вяртанне". Васіль Абламыскі, начальнік упраўлення па ахове гісторыка-культурнай спадчыны Міністэрства культуры, выступіў з прапановамі аб плане далейшай работы. Наша камісія таксама ўнесла прапанову: не спыняцца на створанай Рабочай групе, мэтазгодна, каб яе абавязкова ўзначальваў адзін з намеснікаў Старшыні Савета Міністраў, каб яна абавязкова была міжведамаснай камісіяй.

— Уладзімір Аляксандравіч, якія структуры яшчэ трэба стварыць, каб уся сістэма плённа працавала?

— У прыватнасці, дадзена даручэнне дэкану гістфака Сяргею Ходзіну стварыць аналітычную групу, якая будзе дзейнічаць на базе гістарычнага факультэта БДУ. Яе задача — на нацыянальным узроўні садзейнічаць пошуку, вяртання і ўводу ў навуковы і культурны ўжытак краіны гісторыка-культурных каштоўнасцей.

Абавязкова павінна быць створана яшчэ адна група, якая займалася б падрыхтоўкай да друку выданняў. Прапанавана стварыць гэту групу ў Беларускім дзяржаўным інстытуце праблем культуры. Усё слушнае ўвайшло ў пратакол, які, спадзяюся, будзе падпісаны і накіраваны ў Савет Міністраў. Самае галоўнае — павінна быць створана міжведамасная камісія Савета Міністраў, якая будзе каардынаваць усю работу ў маштабах краіны, а пасля гэтага можна звярнуцца да стварэння спецыяльнай структуры. Дзе яна будзе? Можа пры Міністэрстве замежных спраў, можа пры Міністэрстве культуры...

Грамадства ўжо выказала сваю пазіцыю, назапасіла вялікі матэрыял, узяло праблему. Давайце цяпер не толькі аддаваць, але абменьвацца, працаваць парытэтна на міждзяржаўным узроўні. Гэта зараз адзіны правільны шлях.

— З'явіліся паведамленні, што ў Беларусі ёсць намер стварыць каталог страчаных гісторыка-культурных каштоўнасцей. Якое дачыненне да гэтай ідэі мае камісія "Вяртанне"?

— Менавіта наша камісія прапанавала перайсці ад зборнікаў "Вяртанне" да стварэння каталогаў каштоўнасцей: архіўных, музейных, бібліятэчных, якія знаходзяцца за межамі краіны. Выйсці на новы ўзровень інфармаванасці. Праблема наладжвання эфектыўнай рэстытуцыі заключаецца ў тым, што перад вайной у нас практычна не было музейных каталогаў. З-за гэтага шмат праблем. Калі нам удалася стварыць каталогі, то можна ад маналога перайсці да дыялога з любой краінай і запытацца, ці ёсць гэтыя рэчы ў іх? А калі ёсць, то можна дамаўляцца аб перадачы. Напрыклад, у Германіі, у Кобленцы, знаходзяцца архівы Радзівілаў з Нясвіжа, якія былі перавезены ў 1913 годзе. З таго часу яны там ляжаць неразабраныя. Па законах Германіі, ніхто не мае права перадаваць арыгіналы, аднак можна зрабіць копіі, а нам для архіва і работы гэта вельмі карысна. У гэтым асабліва зацікаўлены Камітэт па архівах і справаводствам, Нацыянальны архіў.

І апошняе. Наспеў час паглыбіць перагаворны працэс з тымі дзяржавамі, дзе знаходзяцца каштоўнасці, якія належаць беларускаму народу. Найбольш эфектыўна садзейнічаць гэтай справе, ствараць двухбаковыя камісіі па праблеме сумеснага пошуку, вывучэння і выкарыстання каштоўнасцей. Прыклад у нас ужо ёсць: такая камісія паміж Беларуссю і Польшчай працуе больш за дзесяць год. Працуе з пэўнымі вынікамі.

Гутарыла Валянціна ГРЫШКЕВІЧ.

Філіял нацыянальнага мастацкага музея атрымаў 16 рэпрадукцый малюнкаў Валенція Ваньковіча

Урачыстая перадача рэпрадукцый малюнкаў ураджэнца Беларусі, вядомага мастака першай паловы XIX стагоддзя Валенція Ваньковіча адбылася 21 сакавіка ў філіяле Нацыянальнага мастацкага музея "Дом Ваньковічаў". Культура і мастацтва першай паловы XIX стагоддзя". У Беларусі, дзе таленавіты мастак стварыў вялікую частку свайго творчай спадчыны, да гэтай пары не было ніводнага сапраўднага малюнка майстра, бо многае было вывезена ў іншыя краіны або згублена.

Дырэктар Польскага інстытута ў Мінску Цэзары Карпінскі перадаў у дар музею 16 факсімільных рэпрадукцый твораў выдатнага мастака. Рэпрадукцыі былі выкананы ў Нацыянальным музеі ў Варшаве, які валодае адной з самых вялікіх калекцый малюнкаў гэтага майстра. Сярод іх унікальныя партрэты Андрэя Тавяньскага, скрыпача Кароля Ліпінскага, Юліяна Корсака, Анелі Ваньковіч з дзецьмі, а таксама тры аўтапартрэты.

НА ЗДЫМКАХ: дырэктар Польскага інстытута ў Мінску Цэзарый КАРПІНСКІ і загадчыца філіяла дома-музея Ваньковіча Наталія КІЧАВА; партрэт Анелі Ваньковіч з дзецьмі. Палатно, алей; выява Адама Міцкевіча ў медальёне. Гравюра на сталі; на выставе рэпрадукцый малюнкаў Валенція Ваньковіча.

Фота Мікалая ПЯТРОВА, БелТА.

Україна, Алушта

Пётр Якубук
адзначыў творчы юбілей

35-годдзе творчай дзейнасці адзначае яліцкі мастак-ювелір Пётр Рыгоравіч Якубук, член Нацыянальнага Саюза мастакоў Украіны, наш сучасны сярэдняк Саюза беларусаў Крыма, ураджэнец вёскі Дзямянавічы Камянецкага раёна Брэсцкай вобласці, выпускнік Мінскага мастацкага вучылішча. З гэтай нагоды ў Доме-музеі імя А. Чэхава адкрылася яго персанальная выстава.

Творчасць мастака прадстаўлена ў розных жанрах: алей і акварэль, аловак і пап'яр, а таксама наведвальніку зачароўваюць яго ювелірныя кампазіцыі. Менавіта ў ювелірным мастацтве ярка раскрыўся яго талент, які прынёс П. Якубуку заслужанае прызнанне на самых прэстыжных выставах у краіне і за мяжой. Гэта майстар з ярка выражанай мастацкай індывідуальнасцю, адчуваннем колеру каменя, які выклікае розныя асацыяцыі і дапамагае майстру сфарміраваць вобраз. Гэты вобраз яшчэ больш узмацняецца абрамленнем, створаным з вялікім мастацкім густам і тактам, ці гэта мудрагелісты ўзор, плецены з найтанчэйшых ніццяў, ці чаканны стылізаваны арнамент.

Для сваіх ювелірных твораў П. Якубук выкарыстоўвае розныя прыродныя матэрыялы: агат, малахіт, перламутр, сердаліт і янтар, горны крышталі і іншыя. І аддае перавагу ў працы таму каштоўнаму каменю, з якім, як ён сам вобразна сцярджае, "маці-прырода ўжо "папрацавала". У час адкрыцця выставы вельмі змястоўна і цікава расказалі пра творчы шлях таленавітага мастака, яго цудоўныя творы мастацтвазнавец, член Нацыянальнага Саюза мастакоў Украіны, заслужаны работнік культуры АРК Аза Пальчыкава, народны мастак Украіны Сцяпан Джус.

Ад імя землякоў юбіляра прывітаў старшыня праўлення Саюза беларусаў Крыма Рыгор Жукоўскі. На роднай мове гучалі вершы і песні ў выкананні Рамуальды і Івана Туткаў, Ірыны Чырч, Святланы Краўцовай, Андрэя Марчука, ансамбля "Тры крыніцы".

Віншавалі Пятра Рыгоравіча і з абраннем яго старшынёй беларускага культурна-асветнага таварыства Ялты. "Слава Богу і Крыму, — сказаў Пётр Якубук у той святочнай для яго дзень, — што я магу штосьці ствараць, быць карысным сваім калегам, сябрам, усім прыхільнікам мастацтва і тым, каму патрэбны мае работы, дзякуй ім за гэта. А ў кожным творы частка і маёй душы і, маёй роднай Беларусі".

Віталь БАРТОХАЎ.

Літва, Вільнюс

Я з'яўляюся чытачкай газеты "Голас Радзімы" і вось вырашыла вас патурбаваць сваёй просьбай. Можна, параіце мне, куды звярнуцца ў Беларусі, каб заказаць радавод сям'і. Мае бацькі, дзядулі і бабулі родам з Віцебскай, Магілёўскай губерняў і Ашмянскага павета (XIX стагоддзе). Вельмі хацелася б атрымаць пра іх як мага болей інфармацыі.

З павагай і найлепшымі пажаданнямі,

Алена СІЎКО-ПАРАСАНЕНЕ.

АД РЭДАКЦЫІ.

Паважаная спадарыня Алена!

У Беларусі ёсць установа, якая аказвае **платныя** паслугі тым, хто хоча даведацца пра свой радавод. Для гэтага трэба напісаць ліст у адвольнай форме на імя дырэктара Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі па адрасе:

220002, Мінск,

вул. Крапоткіна, 55.

Нацыянальны гістарычны архіў Беларусі:
Беларусь.

Дзякуем за ўвагу да нашай газеты. Спадзяёмся, што пасля звароту ў архіў вы папоўніце звесткі пра свой радавод.

Конкурс "Нашчадкі Скарыны"

Юрый Баена нарадзіўся 24 сакавіка 1957 года ў вёсцы Мокрае каля Бельска-Падляскага (Польшча). У 1976 годзе закончыў агульнаадукацыйны ліцэй імя Браніслава Тарашкевіча з беларускай мовай навучання ў Бельску-Падляскім, а ў 1980 годзе — Люблінскі ўніверсітэт (факультэт геаграфіі). Настаўнік. Член управы літаратурнага аб'яднання "Белавежа". Член Саюза пісьменнікаў Беларусі. Аўтар трох томікаў паэзіі. Падрыхтаваны да друку чацвёрты зборнік вершаў "Пад гэтым небам".

Географ. Аўтар дапаўнення праграмы навучання географіі беларускай і рэгіянальнай тэматыкай у пачатковых і сярэдніх школах Беластоцчыны, зацверджанага Міністэрствам адукацыі ў 1995 годзе. З 1994 года — старшыня бельскага аддзела Саюза польскіх настаўнікаў (прафсаюз ZNP). З 1990 года — радны горада Бельска-Падляска. У гэтай кадэнцыі — старшыня Камісіі асветы і культуры. У снежні 2005 года выбраны намеснікам старшыні Галоўнага праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Беластоку.

Юрый БАЕНА (Польшча)

НА ГЭТАЙ ЗЯМЛІ

На гэтай зямлі
праклалі шляхі
дзяды і прадзеда.

На гэтай зямлі
пакідаем сляды
сваёй прысутнасці.

На гэтай зямлі
першыя крокі ставяць
нованароджаныя.

Святое імя
гэтай зямлі,
золатам і срэбрам пісанае, —

Яно ў сэрцах нашых!

***

У неспакойных дні
пісьмы я шлю
акамянелым сэрцам.

Нямы крык душы
праз агонь нясу
і завяю цемру.

Адзінокі іду,
бо мне трэба
сустрэцца з братамі.

З родным з'яднаны,
у адчай прашу:
— Неба,
нахіліся над намі!

***

Пад тваю абарону іду,
слова першае,
беларускае, пісанае ў кнігах
і няпісанае.

Гонар ты мой,
кветка лілея,
скарбніца вякоў
і надзея.

Слова роднае,
неўміручае,
ты, як сцяг
у сняхгах.

Вакол завая.

СЭРЦА

Усе дарогі вядуць у сэрца:
дробныя жылкі,
шырокія вены...

Яны, быццам шасэ,

аўтастрады,
палявыя сцежкі.

Сярод гоману вуліцы
ўважліва слухаю
голас сэрца.

Нясу ў ім камяні дзён,
туту,
захаленні, любоў,
іскрынькі надзеі.

Акрамя агню і вады,
зямлі і паветра,
хвароб і голаду,
нішто не пагражае.

Боль сэрца...
Ён ад душы,
ад пыхлівасці слоў...

Сэрца, як дом.
Самая высакародная ў ім —
матчына кроў.

***

Хаджу ад акна да акна,
ад дзвярэй да дзвярэй,
ад расы да імглы,
ад вярбы да ракі,
ад бору да ўзвышша.

Мой краявід — круг вернасці.
Ён найве ды ў песнях.
Ён у думках ды ў вершах.

І няма патрэбы ісці
за далагляд сэрца.

САКАВІК

Сакавік — развітанне з зімой
і сустрэча з прадвеснем.
Час вады і крыніц,
прабуджэння травы,
адраджэння надзеі.

Калі ты малады,
думкі смела нясі,
як беля крылы
над вольным прасторам.

Зелянее вярба.
Пад нагамі раса.
Над лугамі імгла.
Над дарогай зара.

Вішнёвы сад зацвіце.
Салавей запяе.
Свет станецца светлы.

Заўтра будзе мой баль,
заўтра будзе наш баль...

Сонца, зараз зайграй!
Сонца, зараз зайграй!...

СВЕТ

Я маляваў свет
колерам сваіх думак.
Са слоў
выскаў агонь.
Пальмяныя пісьмы слаў
сябрам і незнаёмым.
Цемру палохаў святлом,
холад — цяплом.
Змагаўся са злом
і няпраўдай.
У акне,
адкрытым на шчасце,
выглядаў будучыню.
З ног да галавы
апранаўся
ў надзеі лісце.
Ішоў ды бег
доўгачаканаму насустрач.

Рассыпаліся дні.
Прамінulé сны.

Раптам у дзверы
хтосьці пастукаў:
— Гэта я,
твая самотнасць.

***

На гэтай зямлі
пад гэтым небам
пішу свой верш.

У вокны стукваюць
гарачыя думкі,
неспакойныя словы,
няздзейсненыя мары.

У бяссонную ноч
спатыкаюся
аб карэнні болю.

Хораша мне маніцца сказаць
пра вернасць
непагаснаму роднаму.

Паэма пра любоў
да чатырох сцен дома
таксама яшчэ не напісана.

Таму на тваю
дапамогу разлічваю —
сэрца!

***

Пасярод пеністых плыняў
зрокам неабдымнай
ракі забыцця —
адзінокая,
вечназьялёная грань.

Гэта
востраў выратавання —
Слова.

ЗЯРНЯТКА ЗЯМЛІ

Хвалі жыцця
накатваюцца і адплываюць,
сціраючы сляды
чалавечай прысутнасці.

Я — зярнятка зямлі,
якое заблудзілася
паміж двума
радкамі верша.

***

Два светлы і толькі адно сонца,
шчаслівасць травы.
А сэрца — у самоце.

Вочы, пустыня, пясок...
Сны — на парозе —
нявысненыя.

Гарыць, дагарае галлё.
Боль ува мне
расце, як дрэва.

У найвялікшай гатоўнасці
сам-насам іду —
на сустрэчу з сабою.

Пакута мая — востры думак.
Мова мая — цень крыку.

***

Часам
шукаеш вёслы.
Іншым разам
нам прыдаліся б крылы.

Аднак заўсёды
патрабуем веры,
надзеі,
любаві.

***

Даўным-даўно,
спакон веку,
ідзем па шчасце.

Дарогамі і бездарожжам
ідзем ажывіць мары.

Упаўшы, падымаемся,
каб не згаснуць.

Схілены над калыскай,
будучыню чакаем.

Наш сцяг — надзея,
што ў памяці трывае.

Яна на белым палатне
з бяссмерця вышыта...

МАЯК

Сучасныя варвары
косці ламалі,
ранілі твары.

У акружаных,
падняволеных подла
адбіралі годнасць.

Нянавісці вецер
раздзіраў грудзі,
каб у сэрцах застываў
страх.

Пусцелі дамы.
Цвілі камяні.
Спыняўся пульс ракі.

Паўсюдна чуваць было
крокі лісця.
Сляды памяці
пазакідала замець...

Аднак,
на ўскраіне свету,
на скалістым мысе
збудаваў маяк
маладыя паэты.

Сёння
надзеі польмыя
ўзнімаецца,
мігціць —

над свяцілішчам гэтым.

Я

Паміж мінулым
і будучым

павінна быць "я" —
рэальнае, пэўнае.

"Я" чалавечая
і "я" кірылічнае, роднае.

"Я" першае
і "я" апошняе.

Аднак
тут, на памежжы,
прападае нашае "я" —
апошняе і першае.

Застаёмся мы
(я, ты...) пры абарончым куфры.

Каб трапіць у Беларусь, Уладзімір пераадолеў больш за 10 тысяч кіламетраў, перажыў змену часавых паясоў, зведзе кантрасты надвор'я. Розніца тэмператур паміж Мексікай, дзе ён цяпер жыве, і нашай краінай складала на той момант каля 40 градусаў. У іх — плюс 20, у нас — мінус 20 і болей. Адзенне куплялася спецыяльна самае цёплае па мексіканскіх уяўленнях. І ўсё роўна для студзеньскага дня Уладзімір быў апрануты не надта цёпла. Але ён здаваўся вельмі шчаслівым. Сяравала яго радасць зносін з маці, сястрой, сябрамі. У Мексіку ж клікалі любоў жонкі і дзяцей. Уладзімір Клімовіч расказвае:

— Вырасціў зрабіць сабе падарунак: Раждзасто ў 2005 годзе сустрэў з жонкай у Мексіцы — там гэта галоўнае свята года. А да маці і сястры прыехаў на Новы год. Сустрэкалі свята вельмі весела ў роднай вёсцы Ігнаткаўцы, дзе мая матуля жыве і зараз.

Ад'ехаць з Мексікі без прыгод не ўдалося. У мяне ўкралі пашпарт. Дзе атрымаць новы? У Мексіцы няма беларускай амбасады. Бліжэйшыя — на Кубе і ў ЗША. Урэшце рэшт звярнуўся ў Вашынгтон, адкуль мне даслалі дакумент, які меў назву "Пасведчанне на вяртанне ў Рэспубліку Беларусь". Але атрымаць яго было не так проста. Сюжэт разгортаўся, як у лацінаамерыканскім серыяле. Замест доўгачаканага дакумента мне прыйшлі паперы, якія тычыліся карабля, што вёз груз поўсці з Аўстраліі ў Мексіку. Пошта памылілася. І, уявіце сабе, як бізнесмены мяне шукалі! Для іх жа гэта было вельмі важна, бо маглі згубіць вялікія грошы. Карабель — гэта не жартачка. А я ім кажу — вярніце маё Пасведчанне на вяртанне ў Рэспубліку Беларусь, потым пагаворым. І знайшлі, і вярнулі.

— **І як вас сустрэла Беларусь?**

— Першае ўражанне: у Маскве сеў на "боінг", каб ляцець у Мінск, і пачуў па-беларуску: "Паважаныя пасажыры...". Трэба доўга жыць па-за Беларуссю, каб зразумець пачуцці, якія былі ў мяне ў той момант.

Потым, пажыўшы некаторы час тут, зразумеў, што краіна за апошнія гады дасягнула значных поспехаў. Я не збіраюся ад'язджаць з Мексікі — там у мяне двое дзяцей, каханая. Але на ўласным вопыце пераканаўся: твая Радзіма там, дзе нарадзіўся, незалежна ад таго, на які кантынент закінуў лёс. Беларусь — гэта 33 гады майго жыцця ад маленства.

— **Раскажыце пра ваш "беларускі перыяд".**

— Мне здаецца, што і ў Беларусі я змог пакінуць нешта добрае. Скончыў Тэатральна-мастацкі інстытут, атрымаў спецыяльнасць актёр тэатра і кіно. Пазней мяне захапіла літаратура. Выдаў некалькі кніг — "Выратаванне безданню", "Той, хто будзе горад" (1997), "Лаліта і кактус" (1997). Стаў членам Саюза пісьменнікаў Беларусі. Працаваў у газеце "Культура" з Вольгай Патавай. Быў на вольных хлябах, рабіў спробу займацца бізнесам.

А свае актёрскія веды і здольнасці праявіў у калісцы вельмі папулярнай маладзёжнай тэлевізійнай праграме "Крок". Прышоў туды, як разумею цяпер, саманадзейна і нахабна, калі адбо-

Уладзімір Клімовіч жыве ў Мексіцы, але бачыць сны пра Беларусь

У №8-9 "Голас Радзімы" было надрукавана эсэ Уладзіміра Клімовіча "Шаптанне з Мексікай". Сёння прапануем інтэрв'ю з аўтарам.

з якімі падарыў лёс, у тым ліку дзякуючы тэлебачанню.

— **Уладзімір, як вы апынуліся ў Мексіцы?**

рачныя туры скончыліся. Патэлефанаваў Таццяне Цімохінай, рэдактару праграмы, папрасіў даць мне шанс, бо раней з-за службы ў арміі не мог прыйсці. Яна дазволіла паспрабаваць. Калі ўсё атрымалася, зразумеў, што самае галоўнае ў нашым жыцці і атрымліваецца, калі ўдаецца выкарыстаць шанс.

"Крок" пакінуў значны след у гісторыі тэлебачання, і ў ва мяне. Добрая каманда, прамы эфір. На жаль, перадачу давалося пакінуць — трэба было здаваць выпускныя экзамены ў інстытуце, рыхтаваць дыпломны спектакль. Другі мой шанс, які звязаны з тэлебачаннем — праграма "Землякі", куды я трапіў дзякуючы Людміле Палкоўнікавай.

Ёй рэкамендавалі мяне як хлопца, які добра размаўляе на беларускай мове і не баіцца тэлекамеры, напалову пісьменнік, напалову бізнесмен. Спачатку падумалася, што тэлебачанне — прайздзены этап. Але я выкарыстаў і гэты шанс у маім жыцці. Той жыццёвы этап застаўся ў памяці як вельмі шчыры. За тры гады мы аб'ехалі калі не палову, дык чвэрць Беларусі. Было шмат цёплых сустрэч з самымі рознымі людзьмі, якія жывуць у маленькіх і вялікіх беларускіх гарадах і вёсках. Нядаўна патэлефанаваў на тэлебачанне і быў прыемна ўзрушаны тым, што мяне там памятаюць.

Праходзіць час, самае галоўнае застаецца — мае дзеці, мае кнігі, мае сябры і людзі, сустрэчы

шанс?

— Мабыць, так. Ведаеце, я ж нікуды не збіраўся ад'язджаць. Жыццё прымусіла. І я змог неяк навучыцца там жыць. На шчасце, не развучыўся размаўляць па-беларуску, нягледзячы на тое, што ў Мексіцы нават па-руску няма з кім гаварыць. Сын з першай жонкай жывуць у іншым горадзе. Дома размаўляю па-іспанску. Захаваць мову ўдаецца ў многім дзякуючы вашай газеце. Калі "Голас Радзімы" прыходзіць да мяне праз акіяны, я адчуваю цёплую чалавечую сувязь з Беларуссю.

Што ж да дапамогі Беларусі сваім суайчыннікам за мяжой... Тут я б зноў хацеў звярнуцца да вашай газеты. Мне патрэбна сувязь з Радзімай. І я сапраўды адчуваю, дзякуючы "Голасу Радзімы". Калі хочаце, менавіта "Голас Радзімы" адыграў рашучую ролю ў тым, што да сённяшняга дня маю беларускі, а не мексіканскі пашпарт...

мексіканскай дзяўчыне Хуане. У нас нарадзіўся сын, якога назвалі Аркадзь-Луіс. Адкрыў сваю справу: прадаю аўтамабілі. Нядаўна набыў уласны дом, не вельмі вялікі, каля 100 квадратных метраў, але свой. Вось так складаецца маё мексіканскае жыццё. Апошнія шэсць гадоў былі самымі экстрэмальнымі, але яны былі і шчаслівымі.

— **Мексіка — таксама ваш**

руссю. Чакаю газету, потым з задавальненнем разглядаю, чытаю. Ёсць значнае адрозненне — чытаць газету ў Інтэрнэце і ў арыгінале. Камп'ютэр — гэта крыніца інфармацыі, а ваша газета для мяне значна большае, чым інфармацыя. Для мяне вельмі важна атрымліваць "Голас Радзімы". Магу параўнаць момант, калі пашпарт уручае газету (мая домработніца, мексіканская жанчына добра ведае, што гэта найважнейшая карэспандэнцыя і ставіцца да яе трэба вельмі беражліва), толькі з атрыманнем доўгачаканага асабістага ліста. Наогул жа беларуская мова — мая мова. Дагэтуль я бачу сны па-беларуску. Прачынаюся ад таго, што размаўляю на роднай мове.

У маім горадзе многія ведаюць і дзіцяцца, што да мяне прыходзіць газета з далёкай Беларусі.

Людзі пытаюцца, ці сапраўды гэтая газета з Еўропы, ці сапраўды яе дасылаюць бясплатна? І яны зусім сур'ёзна кажуць: "Як мы яшчэ ад вас далёка. Вось што значыць Еўропа!" Наогул жа, ваша газета — адзіная з Беларусі, якая ёсць у Мексіцы.

Яна прынесла мне і самае глыбокае пачуццё страты. У той дзень я запрасіў бізнес-партнёраў да сябе ў госці "на шашлык". Яны былі ўжо амаль гатовыя, як прыйшоў пашпарт з газетай. Не сцярапеў, разгарнуў "Голас Радзімы" і нібы маланка ўдарыла — убачыў паведамленне пра смерць майго сябра пісьменніка Алеса Пісьмянкова. У той дзень з шокам так і не справіўся, вечарынка не ўдалася.

— **У Мексіцы няшмат беларусаў?**

— Так, але якія! Калі сур'ёзна, ведаю дзве сям'і. Хачу пазнаёміцца з Ежы Скарынам, які, як я дазнаўся, жыве ў Мексіка. Сам жа я пасяліўся ў маленькім гарадку Гуанахуата, дзе 100 тысяч чалавек насельніцтва.

— **Адаптавацца ў Мексіцы было, мабыць, няпроста?**

— Так, і нам, дарослым, і Уладзіславу, майму сыну. Я ведаў па-іспанску ўсяго некалькі слоў, калі ехаў у Мексіку. Калі сын пайшоў там у дзіцячы садок, даходзіла нават да боек, бо дзеці не разумелі аднаго. Было Уладзіславу тады трохі больш за два гады, цяпер хлопчу ўжо восем, і ён ходзіць у школу, вучыцца на іспанскай мове. Шкада, што ён цяпер са мной не жыве, але мы пастаянна бачымся.

Малодшы сын Аркадзь-Луіс пакуль яшчэ немаўля. Але, спадзяюся, беларускую мову ў будучым засвоіць. У яго да 18 гадоў таксама будзе беларускі пашпарт, а калі ён вырасце, вырашыць, якое грамадзянства пакінуць. У мяне застаецца беларускае грамадзянства.

— **Што, на ваш погляд, трэба зрабіць, каб пашырыць уяўленне мексіканцаў аб Беларусі?**

— Калі казаць пра Мексіку, то, на мой погляд, там перш за ўсё трэба беларускае інфармацыйнае прадстаўніцтва. Я б з задавальненнем арганізаваў яго ў сябе, бо маю пэўную плошчу, дзе гандлюю аўтамабілямі. Таксама мне здаецца, што беларускія тавары лёгкай прамысловасці былі б запатрабаваны ў Мексіцы.

Цяпер мне цяжка гаварыць пра нешта з упэўненасцю, бо прыехаў абняць маці, зрабіць пашпарт, сустрэцца з сябрамі. Для сур'ёзнага бізнесу патрэбны вялікія грошы. Магчыма, з часам мы і вярнемся да гэтай размовы на іншым якасным узроўні.

Што ж да дапамогі Беларусі сваім суайчыннікам за мяжой... Тут я б зноў хацеў вярнуцца да вашай газеты. Мне патрэбна сувязь з Радзімай. І я сапраўды адчуваю, дзякуючы "Голасу Радзімы". Калі хочаце, менавіта "Голас Радзімы" адыграў рашучую ролю ў тым, што да сённяшняга дня маю беларускі, а не мексіканскі пашпарт.

Алена СПАСЮК.

НА ЗДЫМКАХ: Уладзімір і Хуана — зачараваныя танцамі; Хуана і Уладзімір ганарацца сваім маленькім сынам; старэйшы сын Уладзіслаў вырас у Мексіцы.

Фота з сямейнага архіва У.Клімовіча.

Спорт

Нацыянальнаму алімпійскаму камітэту — 15!

НАКу краіны споўнілася 15 гадоў. Гэтай даце была прысвечана прэс-канферэнцыя, якая адбылася ў НАКу. Памочнік Прэзідэнта Беларусі па пытаннях фізкультуры, спорту і развіцці турызму, першы віцэ-прэзідэнт НАКа Генадзь Аляксееў адзначыў, што наша нацыянальная зборная ўпершыню выступіла самастойнай камандай на XVII зімніх Алімпійскіх гульнях у нарвежскім Лілехамеры (Нарвегія) у 1994 годзе.

У дэбютны год беларусы сталі ўладальнікамі двух сярэбраных медалёў. Іх заваявалі канькабежцы Ігар Жалязоўскі і біятлістка Святлана Парамыгіна. А першай летняй Алімпіядай для беларускіх атлетаў сталі Гульня 1996 года ў Атланце (ЗША), адкуль нашы спартсмены прывезлі на радзіму 15 медалёў рознай вартасці. Міністр спорту і турызму Аляксандр Грыгараў

падкрэсліў, што новы імпульс алімпійскі рух Беларусі атрымаў у 1997 годзе, калі прэзідэнтам НАКа быў абраны кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка.

За ўвесь час выступлення самастойнай камандай на сямі Алімпійскіх гульнях беларускія спартсмены заваявалі 53 медалі (6 залатых, 18 сярэбраных і 29 бронзавых). Падчас прэс-канферэнцыі кіраўнікі спартыўнай галіны ўручылі знакамітым беларускім атлетам памятных падарункі. Сярод узнагароджаных алімпійскія чэмпіёнкі Яніна Карольчык і Эліна Зверава, а таксама Надзея Астапчук, Анжаліка Кацого і Алім Селімаў. НА ЗДЫМКУ: на прыёме ў Нацыянальным алімпійскім камітэце; Аляксандр МЯДЗВЕДЗЬ перадаў у музей НАКа дакументы аб стварэнні гэтага камітэта.

Фота Генадзя СЯМЁНАВА, БелТА.

Паралімпійцы — наперадзе Пекін

10 гадоў з дня стварэння споўнілася Паралімпійскаму камітэту Беларусі. Своеасаблівы падарунак да першай круглай даты спартсмены зрабілі сабе самі — выдатна выступілі на нядаўняй зімняй Паралімпіядзе.

З італьянскага Турына беларусы прывезлі 9 узнагарод рознай вартасці. Асабліва вызначылася Людміла Ваўчок, якая заваявала адзін залаты і тры сярэбраныя медалі. З медалямі вярнуліся на радзіму таксама Ядвіга Скарабагата, Ларыса Варона, Сяргей Сільчанка і Васіль Шапцябой. Гэта самы гучны поспех беларускіх спартсменаў-інвалідаў за ўвесь час удзелу ў зімніх Паралімпіядах. Дэбютавалі яны ў 1998 годзе ў японскім Нагана, а першыя "зімнія" медалі для нашай краіны заваявала Ядвіга Скарабагата. У 2002 годзе ў амерыкан-

скім Солт-Лейк-Сіці яна стала чэмпіёнкай і сярэбраным прызёрам.

На летніх Гульнях поспехі беларускіх спартсменаў з абмежаванымі магчымасцямі таксама вельмі значныя. У 1996 годзе, на першай для іх Паралімпіядзе ў Атланце (ЗША), было заваявана па тры "золата" і "серабра", а таксама 7 бронзавых узнагарод. Праз чатыры гады ў аўстралійскім Сіднеі "ўлоў" быў яшчэ большым — 23 ўзнагароды (5 залатых, 8 сярэбраных і 10 бронзавых). А пік дасягненняў на летніх Гульнях зафіксаваны ў Афінах-2004, калі наша каманда прывезла дадому 28 медалёў (10, 12, 6).

Зараз беларускія паралімпійцы настройваюцца на паспяховыя выступленні ў Пекіне, каб ізноў палепшыць свой медальны рэкорд.

Сяргей Мартынаў — першы на Кубку свету ў Кітаі

Гэтага поспеху ён дабіўся ў стральбе з малакалібернай вінтоўкі на 50 метраў у практыкаванні лежачы. Яго вынік — 704,6 ачка — з'яўляецца адным з лепшых у гэтым сезоне.

Галоўны трэнер зборнай каманды па кулявой стральбе Ігар Басінскі прызнаўся, што ён задаволены выні-

кам Сяргея, з якім шмат гадоў разам выступаў на Алімпійскіх гульнях, чэмпіянатах свету і Еўропы. Галоўны трэнер нагадаў, што Мартынаў быў адзіным з нашых снайпераў, хто на Алімпіядзе-2004 у Афінах заваяваў бронзавую ўзнагароду. Дарэчы, ён ужо мае алімпійскую ліцэнзію для удзелу ў Гульнях-2008 у Пекіне.

Падрыхтавала Кацярына НЕМАГАЙ.

Экстрым

Вясна абудзіла рыцараў!

Промні сакавіковага сонейка ўзрушылі машыну часу ў Мінску: новы рыцарскі сярэднявечны сезон быў адкрыты ў Беларусі на традыцыйным VIII міжнародным фестывалі сярэднявечнай культуры і музыкі "Белы замак". У Мінскім Палацы дзяцей і моладзі, дзякуючы ваенна-гістарычнаму клубу "Ордэн Паўночнага Храма", сабраліся 26 клубаў з Беларусі, Расіі і Прыбалтыкі, якія стварылі для глядачоў экзатычнае свята.

Трохдзённая праграма фестывалю была вельмі насычанай. Пасля рэгістрацыі ўдзельнікаў адбылося ўрачыстае адкрыццё фестывалю і прадстаўленне клубаў. У першы дзень адбыўся турнір збройнасцаў і конкурс пастаюначых паядынкаў. На конкурсе-паказе сярэднявечнай моды ўдзельнікі — хлопцы і дзяўчаты — прадэманстравалі глядачам сваё майстэрства рэканструкцыі свецкага старажытнага адзення.

Наступныя два дні фестывалю разгарнулі перад глядачамі рыцарскія турніры і групавыя рыцарскія боі — бугуртаў. У турніры прынялі ўдзел каля 30 выдатных байцоў. За званне лепшага яны спаборнічалі па ўсіх канонах выдання сярэднявечнага турніру. На жаль, прыз — сапраўдны рыцарскі меч — не дастаўся беларускаму рыцару: ужо ў трэці раз на турніры "Белага Замка" перамог Серж дэ Бэф (Сяргей Уколаў) з маскоўскага клуба "Баярд".

На фестывалі прайшло чатыры бугурты — бітва шалікаў, захоп штандараў, абарончы бугурт і бойка па-старадаўняму. Кожны з бугуртаў праводзіўся з пэўнай мэтай. Напрыклад, перад бітвай шалікаў на руку кожнага з рыцараў аб-

не пераможцам. Бугурты былі відэафіксаваны і абышліся без траўм.

На "Белым Замку" прайшлі цікавыя музычна-тэатральныя праграмы, на якіх прынялі ўдзел выдатныя гурты "Мюзіка Радыкум", "Ліцвінскі Хмель" і "Амадэй". На фестывалі таксама прайшоў турнір лучнікаў, выстава асуднай тэхнікі XII-XIII стагоддзяў, гістарычны баль. На працягу фестывалю праца-

ваў сярэднявечны кірмаш, дзе можна было набыць вырабы са скуры, металу, дрэва, запісы сярэднявечнай музыкі, відэа сярэднявечных фестывалюў у Беларусі і за яе межамі, цікавую літаратуру пра сярэднявечча. На фэсце можна было нават набыць сапраўдную індальгенцыю на лацінскай мове — адпушчэнне ўсіх грахоў. Індальгенцыі, між іншым, правалі людзі ўпаўнаважаныя і дасведчаныя — сярэднявечныя манахі.

Як заўсёды, на "Белым Замку" было на што паглядзець. Фестываль адкрыў беларускі сярэднявечны сезон на добрай ноте. А гэтай вясной беларусаў і гасцей нашай краіны чакаюць яшчэ два цікавыя сярэднявечныя фестывалі — 6-8 мая мінская унія "Меч і Крумкач" арганізуе ў Мінску Другі беларускі нацыянальны фестываль "Меч Гедыміна", а ў красавіку ваенна-гістарычны клуб "Князь Гуф" плануе правесці фестываль "Рубеж".

Настасся САМУСЕНКА. НА ЗДЫМКАХ: удзельнікі фестывалю. Фота Любові САМУСЕНКІ.

одвух бакоў сярэднявечны прыгажуні павязваюць па шаўковым шаліку, і тая група рыцараў, што падчас бітвы перамагае больш праціўнікаў (зрэжа іх шалікі), ста-

Прызнанне

Дар'я Бялясава — адчыніла "Акно ў Еўропу"

Вучаніца Горацкай гімназіі №1 Магілёўскай вобласці Дар'я Бялясава прадстаўляла Беларусь на Першым Міжнародным фестывалі-конкурсе дзіцячых і юнацкай творчасці "Акно ў Еўропу" ў Санкт-Пецярбургу. У фестывалі прымала ўдзел больш за 500 юных талентаў з 30 рэгіёнаў Расіі, а таксама краін СНД. Конкурс праходзіў у два туры ў лепшых канцэртных залах Санкт-Пецярбурга.

Маладая спявачка сваім прафесійным вакалам, непасрэднасцю і энергіяй пакарыла журы і піцерскую публіку і стала лаўрэатам першай прэміі ў намінацыі "Народны вакал" (узроставае катэгорыя 10-14 гадоў). Дар'я — стыпендыятка Спецыяльнага фонду Прэзідэнта Беларусі па падтрымцы таленавітай моладзі.

НА ЗДЫМКУ: Дар'я БЯЛЯСАВА. Фота Алега ФАЙНІЦКАГА, БелТА.

Конкурс

"Дзень Зямлі"

Ужо шэсць год грамадская арганізацыя Беларускае Зялёнае Крыж праводзіць рознабаковы дзіцячы конкурс пад агульнай назвай "Дзень Зямлі". Самым любімым конкурсам для дзетак з'яўляецца конкурс малюнкаў. Калі раней гэта мерапрыемства праводзілася толькі ў межах Беларусі, то сёлета арганізатары аб'явілі конкурс міжнародным. На адрас Зялёнага Крыжа прыйшло больш за шэсць тысяч малюнкаў з Беларусі, Расіі, Казахстана і Малдовы. Вынікі былі падведзены 14-17 студзеня, а ў канцы сакавіка — самыя цікавыя творы ўрачыста прадстаўлены ў галерэі "Універсітэт культуры" ў Мінску.

Конкурс задумваўся з мэтай комплекснага і гарманічнага развіцця чалавека, з жаданнем выхаваць у маленькім мастаку любоў да роднага краю. Аб гэтым сведчаць і тэмы, прапанаваныя дзецям: "Бабуліны казкі", "Легенды майго роду", "Сямейныя будні і святы", а таксама тэма "Чарнобыль: погляд з XXI стагоддзя". Для міжнароднай выставы журы выбрала 174 лепшыя працы.

У журы конкурсу ўвайшлі дзевяць мастакоў і выкладчыкаў жывапісу, сярод іх: Мар'ян Прэшняйдер з Браціславы, які ўжо 30 гадоў займаецца арганізацыяй і правядзеннем дзіцячых конкурсаў малюнкаў у краінах Еўропы, украінскі мастак Леанід Каўрыга і выкладчык мастацкага вучылішча Санкт-Пецярбурга Людміла Чагіна. Малюны дзяцей разглядаліся ў 4-х узроставых катэгорыях: 5-8, 9-12, 13-15 і 16-18 гадоў. Па выніках конкурсу вызначаны па тры пераможцы ў кожнай катэгорыі.

У арганізатараў конкурсу пасля

столькіх гадоў шэльнай працы ўзнікла ідэя захаваць яе вынікі пры дапамозе архіва дзіцячых малюнкаў і стварыць дзіцячы мастацкі часопіс. У сакавіку 2006 года ТАА "Белпрынт" пад кіраўніцтвам беларускага мастака і кіраўніка конкурсу Леаніда Гоманава выдала першы нумар пад назвай "Я малюю". Планаўецца на старонках часопіса распавядаць пра дзіцячыя студыі, пра мастацкія музеі Беларусі і свету, вядомых мастакоў, а таксама ілюстраваць гэты часопіс малюнкамі дзяцей, якія ўдзельнічаюць у конкурсе.

Госці міжнароднай выставы змаглі ўбачыць свет, так непаўторна і шчыра адлюстраваны дзетымі. Пад музыку, што выконвалі студэнты кафедры мастацтва і эстрады БДУ культуры і мастацтваў (кіраўнік — старшы выкладчык Таццяна Дзэйка), наведвальнікі з цікавасцю разглядалі малюны. Сярод тых, хто прыйшоў на адкрыццё выставы, — намеснік міністра культуры Валерый Гедройц, начальнік упраўлення выхаваўчай і сацы-

яльнай работы Міністэрства адукацыі Георгій Бутрым, прарэктар БДУ культуры і мастацтваў Мікалай Кузьмініч. Сярод гасцей выставы былі прадстаўнікі Швейцарскага офіса па супрацоўніцтве ў Беларусі, другі сакратар Пасольства Расійскай Федэрацыі Марына Хонікава, супрацоўнікі Пасольства КНР Бэй Вэньлі і Джан Ін Шмаг добрых слоў пра міжнародны конкурс малюнкаў арганізатары і дзеці пачулі ад прадстаўніц Швейцарскага Зялёнага Крыжа Марыі Віталіяна і Крысціны Біглер.

Пераможцы міжнароднага конкурсу атрымалі дыпламы і прызы, зробленыя на Санкт-Пецярбургскім заводзе мастацкіх фарбаў і прылад "Неўская палітра", партнёрам і спонсарам міжнароднага конкурсу. Падведзена рыса, але кропку ставіць не трэба. Час пачынаць падрыхтоўку да новага конкурсу дзіцячых малюнкаў "Дзень Зямлі" і да новай міжнароднай выставы.

Марына ГАБРЫЯНІК.

"Чарнобыльскі шлях — дарога жыцця" на Гомельшчыне

У 20-ы раз стартвала на Гомельшчыне Міжнародная дабрачынная творчая акцыя "Чарнобыльскі шлях — дарога жыцця", прысвечаная 20-й гадавіне аварыі на ЧАЭС.

Удзельнікі акцыі — беларускія музыканты і выканаўцы — не толькі выступаюць з канцэртамі ва ўсіх рэгіёнах Гомельшчыны, апаленых Чарнобылем, але і праводзяць майстар-класы для пачынаючых музыкантаў і творчых дзяцей гэтых раёнаў з мэтай выяўлення талентаў і прасоўвання іх на прафесійную сцэну. У кожным раённым цэнтры збіраюцца поўныя залы ўдзячных гледачоў. Арганізатары акцыі, кіраўніком якой нязменна з'яўляецца Кацярына Копелева, — "Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі", Камітэт па праблемах наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, міністэрствы культуры і адукацыі, Беларускае дзіцячы фонд.

"Сакавіцкія каты ў год сабакі"

"Сакавіцкія каты ў год сабакі" — так называлася выстава 68 мастакоў свету, якая з вялікім поспехам прайшла ў зале жывапісу сталічнага Палаца мастацтва.

Мерапрыемства насіла дабрачынны характар і праводзілася з мэтай падтрымкі Рэспубліканскага рэабілітацыйнага цэнтру для дзяцей-інвалідаў.

У экспазіцыі былі прадстаў-

лены жывапіс, графіка, фатаграфія і скульптура мастакоў Беларусі, Літвы, Украіны, Германіі, Ізраіля, Сірыі, Казахстана і Францыі, а таксама мастацкія працы дзяцей-інвалідаў.

У арганізацыі выставы прымаў удзел Міжнародны клуб пасольскіх жонак.

НА ЗДЫМКАХ: на выставе "Сакавіцкія каты ў год сабакі".

Фота Фёдора ЧЫГАРОВА, БелТА.

НА ЗДЫМКУ: выступае гурт "Свята".

«Голас Радзімы»
Галоўны рэдактар
Наталія САЛУК.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:

Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь;
Камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь;
Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі;
Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом «Радзіма».

Наш адрас: 220005, Рэспубліка Беларусь, Мінск, пр. Незалежнасці, 44.
Тэлефоны: (+375 - 17) 288 - 11 - 97 (бухгалтэрыя), 288-12-80, 284-76-56, 288-17-82 (тэл./факс).
Галоўны рэдактар: 8029-6-88-17-82.

ЧЫТАЙЦЕ «Голас Радзімы»
ў ІНТЭРНЕЦЕ:
<http://www.belarus21.by>

Рэгістрацыйнае пасведчанне №81. Падпісны індэкс у Беларусі 63854.
Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 2207 экз. Заказ 637Г. Падпісана да друку
4.04.2006 г. у 12.00.

Газета набрана і звярстана на рэдакцыйным настольна-выдавецкім комплексе. Знакам R пазначаны рэкламныя матэрыялы.
Адрукавана ААТ «Чырвоная зорка» (220073, г. Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3).

Пацыфі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голасу Радзімы», могуць не супадаць.
© «Голас Радзімы», 2006.